

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Lee
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Din durerile țaranului.

Arad, 29 Noemvrie.

Câțiva locuitori din comuna Teregova au făcut o petiție la ministerul de agricultură să li se dea altoi de pomi și de „băgrini” cu preț redus. Uitând însă bieții să pună timbru pe rugare, cererea pentru băgrini s'a respins, iar cea pentru altoi de pomi s'a acordat după trei ani de zile, cu 20 fil. bucata, plus cheltuielile de împachetare și transport. Până aici ar fi cum ar fi, dar anul trecut se pomeniră bieții oameni cu un decs dela oficiul de dare Nr. Kj 85/1912 în care li se aduce la cunoștință, că sunt pedepsiți cu 60 cor. pentru că n'au pus timbru pe rugare.

La primirea acestui decs sătenii crezând că totuși va mai fi undeva puțină omenie în țara asta au făcut rugare să li se erte pedeapsa și la aceasta au primit un alt decs Nr. Kj 651/913 prin care sunt pedepsiți cu alte 72 cor.

Acum au de gând să facă o altă rugare la ministerul de agricultură, pentru care cine știe dacă nu vor plăti o pedeapsă și mai mare.

Iată un caz din nenumăratele abuzuri ale administrației de cari ca de niște epidemii incurabile e plină draga noastră patrie.

Mai ales de pe la anii 1909 aceste abuzuri se țin lanț. E de ajuns ca vita cutărui țaran să treacă pe moșia grofului, pentru a-i croi pedepse de sute de coroane, e destul ca un țaran să vâneze ceva prin pădurile domnești pentru a ține toată viața în minte îndrăzneala asta. În unele sate de pe Târnavă li s'a interzis astăvară țaranilor să-și aducă grâul de pe hotar până se va da poruncă dela fibirăul

și li s'a interzis să-și imblătească bucatele până va veni permisiune de sus, așa că venind ploii necontenite li s'au putrezit bieților țarani bucatele pe câmp sau le-au dus apele. Într'aceea jandarmii nu uitau o zi să nu facă arătare împotriva vr'unui țaran, care nu-și mătura în toată minuta fânul sau paele de prin ogradă.

Cazurile aceste sunt dintre cele mai mici cari le cunoaștem, căci în părțile ungurene ele sunt absolut la ordinea zilei. E destul pe acolo să treacă găștile cutărui țaran valah pe moșia vr'unui grof, pentru a-și mai adauga zile de mizerie la mizeria mare în care trăiește. Acolo s'aplică pedepsele tot așa de obicinuit cum se dă bună ziua. Milioane curg în fiecare an în ascunzișurile de bani ale statului, din pedepsele bieților români, cum nu credem să se mai întâmple undeva în luminau nostru continent, nici chiar în cele mai întunecate fragmente ale universului.

Dela birourile ministeriale până la cea din urmă cușcă de jandarmi se duce cea mai brutală luptă contra a tot ce e românesc.

Țaranii români din cele mai multe părți, cari n'au întrezerit niciodată posibilitatea unui trai mai cum se cade, suferă în cea mai resemnată tăcere, sgăriindu-și pământul pentru a sătura destrăbălarea politică a unei țări unice în lume. În lipsa unei viguroase hrane sufletești, acest țaran își macină forța vitală într'o viață fără rod. Injurat și împins din calea oricăror considerații de om, pedepsit și bătut el urmează să ducă jugul unei țări, căreia el îi împrumută puterea pentru a-l putea ține într'o robie vecinică, pentru a-l lovi ori când îi vin toanele cutărui „domn”. Dela Să-

cele, din pământurile nenorocite de ciangăi și de săcui, până în Torontal, și până la Hajdudorogh apasă aceeaș infecție de conducere, apasă aceeaș atmosferă saturată, care-și așteaptă scântea pentru a se aprinde în flacări cutropitoare.

Toate fărădelegile sunt scrise adânc în suferințele unui neam istovit de prigoană și bilanțul lor nu se va împlini așa ușor, cum crede Tisza Pista și toți sommambulii de seama lui.

Despre zecile de mii de coroane ce se fură neîntrerupt din șerparele țaranilor români va trebui să se facă odată scooteală.

De mizeria care plutește astăzi peste ținuturile românești, cine are grijă dintre conducătorii țării? Cine se gândește să-i întindă mâna de ajutor? Nu se mai dau nici cel puțin ajutoare ca cele din anii trecuți, când cu bucatele vândute de stat țaranilor se făceau cele mai monstruoase șantajii, când se vindea în cea mai mare parte ovreilor bogați, cari apoi își începeau operațiile după cunoscutul tipic iudaic.

Această stare mizerabilă a fost înrăutățită și mai mult de alegerile din urmă, cari au avut darul de-a-le mai scoate la suprafață victime, căci s'or fi plictisit poate și ei să dea tot în grămadă.

Dar s'a deschis parlamentul, se votează legi, se face gălgie babilonică, cu părueli și cu noi scandaluri în perspectivă, într'o imoralitate, într'o incurabilă lepră ungurească.

În aceasta atmosferă cine s'ar mai împiedeca de tine biet popor, care deși sprijinești vrând-nevrând o țară care te despoae, care deși ai flămânzit și o să mai flămânzești prin

Uitarea.

De Ion Agârbiceanu.

Mi-te plângi, iubite prietino, că te încearcă simțeminte grele de nemulțumire, că te apasă din ce în ce mai greu uitarea și părăsirea în care trăiești. Oamenii în mijlocul cărora te afli, după ce te-au încunjurat cu entuziasm câțiva ani, își văd acum de lucrările lor obicinuite, rar se mai apropie de tine, și cuvântul tău cald nu mai are răsunet în inimile lor. Imi scrii că, de pe partea lor, ai putea să dormi cu ziua de cap.

Tu ești dornic și acum de muncă, dar totuși însuflețirea ta scade din zi în zi, și, ceea ce e mai dureros, și se pare că nu te mai simți nici destul de pregătit pentru cariera ce ți-ai ales. Sunt clipe, — imi scrii, — în cari ți se pare că nu mai ști nimic.

Câte odată simți un indemn nebiruit să părăsești totul, să pleci în lume. Îți pare că ți-ar face așa de bine să vezi alți oameni, altă lume, să-ți câștigi cunoștințe noi, să începi o altă viață.

Dar superiorii tăi, cari ar putea să te ajute, cari ar putea să te trimită în alte părți ca să ți se deschidă noi orizonturi sufletului tău, s'au uitat și ei de tine. Părăsit de toți, uitat de toți, afli viața așa de nesuferită.

Să-mi dai voe să fii sincer și să-ți spun: e foarte trist ca un om tânăr ca tine să ingenuncheze așa de îngrabă în fața realității, în fața vieții. Căci, ori cât ai cerca tu ori aș încerca eu,

să înfrumșetez simțământul ce te stăpânește, acela nu poate fi numit decât c'un singur nume: descurajare. Ori ce situații noi ți-ai inchipui, ori cât de ademenitoare, dacă te-ai afla odată în mijlocul lor, farmecul despărțirii ar cădea, și tu te-ai afla din nou în fața realității. Și să nu crezi că în aceste noi condiții de viață ai fi mai curajos decât acum. Și acolo ai avea să lupți, mai ales, și acolo te-ar îmbulzi, foarte repede desiluziile.

Deci, mie mi se pare că nu atât viața, cât mai ales sufletul tău e de vină dacă te încearcă acum simțeminte de nemulțumire. Sufletul tău e bolnav, ori, cel puțin, nu e pe deplin sănătos.

De sigur, nu e ușor să trăiești în uitare, mai ales nu e ușor să-ți împlinești toate datorințele, încunjurat de uitarea altora ca de-o ceață adâncă și înghețată. Când faci un lucru bun te bucuri tu și voiești să se bucure și altul. Dacă voiești aceasta bucurie pentru fericirea vecinului tău, nu greșești nimic. Imi vei da însă dreptate că, faptele bune le fac cei mai mulți oameni nu pentru fericirea deaproapelui, ci pentru ca și alții să le știe, ca să fie slăviți.

Recunosc că e cu mult mai ușor să muncești din motivul acesta, decât din altele. Binefăcătorii anonimi sunt foarte rari în viață. Insetăm cu toții după glorie, după faimă, mai mult decât după fericire.

Pentru cei mai mulți dintre oameni uitarea e moartea. E neasemănat mai ușor să muncești, când ști că munca ta e văzută și apreciată.

Dar, se înțelege, ca ori ce tînăr, tu te crezi un om de talent și-mi zici: „Poate să acopere uitarea faptele oamenilor de rând, dar un om de talent trebuie să fie încrestat, trebuie urmărită întreaga lui activitate, ba chiar și planurile pe cari încă nu le-a pus în lucrare. El muncește pentru binele tuturor, a neamului întreg.”

Se înțelege, dacă în tine n'ar fi mai mare vanitatea decât ori care alt simțământ, nu mi-ai putea scrie așa. Ce voiești? Oamenii cari te-au primit cu atâta bunăvoință să nu mai poată face un singur pas pentru ei, ci tot pentru tine? Să-și neglijeze îndeletnicirile lor ca să-ți poată spune ție vorbe frumoase, ori să te privească cu însufletire? Superiorii tăi să nu mai aibă altă grijă decât a ta, și să-ți împlinească toate dorințele? Să spună mereu: „cel mai activ slușbaș e cutare?” Faptele tale să fie trimbițate zi de zi, la gazetă? Cum, vrei să oprești mersul lumii să oprești soarele în loc? Ești tu un zeu? Dar nici pentru un zeu soarele nu se va opri din cale, nici desfășurarea vieții nu se va clăti din legile ei de fier.

Da, uitarea e moartea, dar numai pentru cei plini de vanitate. Aceștia singuri nu pot trăi dacă nu le pare că lumea trăiește pentru ei. Și se și zbat se și luptă din răsuputeri ca să nu fie uitați. Dacă n'au prietini devotați, cari să țină lumea mereu în curent cu ei și cu faptele lor, strigă ei înșiși să fie auziți, ori prind condeiul și scriu despre ei înșiși.

Privește însă și te convinge cât de ridicol e

Bosnia și alte părți, care deși duci pe umerii tăi sarcini zdrobitoare, n'ai dreptul la nimic, pentru că nu ești nici mai mult nici mai puțin decât neam valah?!

Politica Greciei și a României față de Franța.

București, 28 Noemvrie.

Ne aducem aminte de discursul pe care regele Constantin al Greciei l-a rostit acum vre-o două luni la Berlin, și prin care a adus mari elogii științei militare germane, a stărnit o mare nemulțumire în Franța și a adus în discuțiunea presei europene chestiunea relațiilor dintre Grecia și Franța.

Se știe cât de mult a protejat Franța pe Greci în ultima perioadă a tratatelor de pace din capitala României și în special în chestiunea Cavalei. Putem chiar afirma că fără sprijinul devotat și foarte eficace al Franței în conflictul pentru Cavalea i-ar fi fost imposibil dlui Venizelos să facă dar poporului grecesc acest însemnat port egeean. Presa franceză, și în special marele ziar parisian „Le Temps”, a fost acela care a susținut mai mult pe Greci în chestiunea Cavalei și a arătat opiniei europene și diplomaților absurditatea pretențiilor bulgare.

Franța are însă înaintea Greciei un merit și mai mare: ea a susținut pe Greci în chestiunea Cavalei chiar în contra Rusiei, aliata ei, pe care are atâta interes s'o menajeze. Diplomația franceză și guvernul dlui Poincaré au fost acelea cari au convins pe Ruși, că n'au interes să facă treburile Bulgariei, ajunse faimoase prin ingratitudea ei. Tot Franța este marea putere care a stăruit ca insulele din marea Egee ocupate de flota italiană să fie restituite adevăraților lor proprietari: Grecilor. Prin urmare Grecia datorează Franței cea mai mare recunoștință pentru aceste excelente servicii.

Ce-a urmat însă? Am văzut că regele Constantin a făcut prima sa vizită în Europa la curtea Germană, s'a înconjurat de simpatii germane și a adus elogii extraordinare instructorilor germani înjosind în același timp pe instructorii francezi, cari sub conducerea generalului Eydoux au adus armatei grece cele mai mari servicii. Generalul Eydoux și distinsii ofițeri francezi de sub comanda sa au fost aceia cari au reorganizat complet armata greacă (cunoscută ca foarte proastă!), au învățat-o o tactică nouă și au înzestrat-o cu excelente tunuri Creuzot.

Pe cât de bună a fost impresiunea discursului regelui Constantin în Germania, pe atât de rea a fost în Franța. Intreaga presă franceză a rămas uimită de atâta ingratitude. Dar Franței îi rămâne

încă o puternică speranță, aceea că păreri exprimate de regele Constantin nu angajează întreaga Grecia și politica externă a Greciei ci numai pe rege personal, care fiind neamț, are simpatii germane și face o politică germanofilă. Dovadă că poporul grecesc nu se identifică deloc cu intențiunile francofobe ale suveranului său este că întreaga opinie și întreaga presă din Atena au dezavuat declarațiile regelui Constantin. Insus guvernul grecesc, prezidat de abilul bărbat de stat E. K. Venizelos, a ținut să tempereze efectul rău produs de discursul dela Berlin. D. Venizelos, președintele consiliului și d. Panas, ministrul de externe, au declarat formal că nu aprobă păreriile jignitoare ale suveranului lor și că Grecia își va continua politica sa francofilă de până acum! Această politică este în însuș interesul Greciei, care e înconjurată de dușmani, și este aceea a poporului grecesc, care își cunoaște interesele și va ști să se păzească de un germanofilism exagerat.

Cât ne privește pe noi Români, ultimele evenimente europene ne-au apropiat mult de tot de Franța. Este inutil să facem o lungă recapitulare. Este de ajuns să reamintim că România a mobilizat fiind îndemnată de Franța (reprezentată prin d. Blondel), că Franța a urmărit cu simpatie succesele armatei române și că tot Franța a fost aceea care a împiedecat revizuirea păcii semnate la București.

Legăturile politice dintre România și Franța încep să se strângă. Suntem acum amici, după ce timp de patru decenii fuseserăm despărțiți de sora noastră mai mare, care ne-a ajutat să facem unirea dela 1859, printr'o politică oarbă și lasă. Astăzi suntem liberi și desbărați de ori ce legături cari să ne împiedece a lupta în direcțiunea care ne convine. Astăzi simpatiiile noastre aleargă acolo unde ne sunt și interesele: spre Franța. Și avem astăzi convingerea adăncă, fermă, că tot Franța va fi aceea care ne va sprijini binevoitor ca să ne realizăm idealul național!

Decorațiunile cari s'au schimbat între capii politice franceze și a celei românești sunt un semn evident despre cordialitatea relațiilor noastre. D. Maiorescu a obținut cea mai mare distincțiune franceză: marea cruce a Legiunii de onoare, iar d. Poincaré a fost distins de Maj. Sa regele Carol al României prin acordarea marelui cordon al ordinului Carol I. Este de prisos să reamintim cordialitatea care a caracterizat acest schimb de distincțiuni politice.

Un semn și mai învederat al străngerii relațiilor dintre Franța și România este întrevedere care a avut loc la Paris între distinsul ministru și fruntaș politic român d. Marghiloman, ministru de finanțe și d. Pichon, ministrul de externe al Franței. D. Marghiloman a făcut dlui Pichon o vizită la Quai d'Orsay, iar după amiazi ministrul de

externe francez a întors dlui Marghiloman vizita la locuința ministrului român. Cunosând azi rezultatele acestei întrevederi sperăm că ea a accelerat realizarea înțelegerii franco-române.

Delegațiunea austriacă. Comisia militară a delegațiunei austriace a terminat discuțiunea asupra budgetului armatei. În comisia pentru afacerile din Bosnia și Hertegovina, ministrul de finanțe comun, cavalerul de Bilinski a spus că aceste terișoare progresează pe toate terenele. A arătat planurile noilor căi ferate și importanța lor economică.

Discuțiile cele mai interesante au avut loc allaltăieri în ședința comisiei militare. Ministrul de război Krobotin a istorisit ce împrejurări au reclamat măsurile militare dela începutul anului. Destăinuirile ziarului francez *Matin* dau acum dovada că cei dela conducere erau bine informați de cele ce s'au întâmplat. Despre Reditl a spus că n'a tradat lucruri de prea mare însemnătate, ci numai chestiuni privitoare la un foarte redus teren strategic. Despre chestiunea emigrării a afirmat că ministrul de război are în vedere numai interesele juste ale armatei. Tunurile de bronz sunt bune și în calibrul mai mare. La infanterie trebuie să se introducă reforme cari să se puie la nivelul infanteriilor marilor puteri. La dorința mai multor delegați, ministrul a cetit apoi în ședința intimă acte despre starea sufletească „bună” a populației, în timpul primejdiei războinice.

Budgetul a fost apoi primit.

Campania contra lui Czernin. Ziarul vienez „Die Zeit” ocupându-se cu atacurile opoziției ungare împotriva numirii contelui Czernin în postul de ministru la București, scrie:

Contele Berchtold a luat apărarea lui Czernin în mod foarte slab, deoarece nici el nu este tocmai mulțumit cu această numire. Czernin e amicul personal al moștenitorului tronului, în urma dorinței căruia el a fost trimis la București.

S'a svonit că Czernin nu rămâne mult timp la București, deoarece e desemnat ca viitorul ministru de externe. În cercurile informate se crede, că activitatea contelui Czernin la București nu va fi într'adevăr de lungă durată, însă svonul despre numirea lui ca ministru de externe e cel puțin prematur.

Un ziar italian despre regele Carol al României. În ziarul italian „La Provincia di Padova”, contele *Miari* vorbind de rolul precumpănitor ce România l'a jucat în deslegarea pro-

spectacolul ce ni-l imbie. Ei nu trec prin viață decât în tovărășia zurgalaelor, a clopotelilor, a clopotelor mari, a muzicilor, și chiar a bubuitului de tun. Ei nu cunosc decât un singur aspect al vieții: bălciurile. E atâta șgomot și tătălău în jurul lor, încât de bună seamă c'au auzit de mult, și bătaia inimii lor proprii nu mai pot s'o audă.

Dar tu-mi zici: „Fie! E așa de bine să te vezi slăvit, s'auzi larmă în jurul tău, să te arete toți cu degetul, să-ți strige: osana!”

Poate să fie bine pentru mulțumirea vanității, dar nu pentru viața ta, nu pentru tine, nu pentru sufletul tău. Pentru că atunci nu mai trăiești din tine, ci din alții. Și apoi ce crezi: acei „alții” ar bate din tobe, ar suna din trâmbițe, dacă n'ar avea aceste arme a'e gloriei? Și crezi că le cumpără pe banii lor? Toți oamenii sunt doar egoiști. Deci ei te slăvesc pentru că s'au cumpărați de tine, ori așteaptă ceva dela tine. Și atunci, tu nu mai trăiești din adevăr ci din minciună.

Cel ce a fost într'adevăr impresionat de fapta ta bună ori mare, o închide în sufletul său și o lasă acolo să rodească, fi sigur că nu o trimbetează lumii.

Vezi bine tu te crezi om de talent și iai pilda dela chipul cum sunt primii și slăviți de lume oamenii mari. Numele acestora, opera, faptele lor sunt mereu ținute în evidență de public, fără nici o plată. Și zici: „Aceștia pot să muncească, pen-

trucă, iată, toată lumea îi urmărește de aproape. Ei simt că au pentru ce munci”.

Înainte de toate între un om de talent și un om mare e o prăpastie ca între cer și pământ. Cu oameni de talent e preserat pământul, oameni mari sunt abia unul doi într'o viață de om.

Dar te înșeli amar crezând că oamenii mari pot munci pentru că-i slăvește lumea, și ei nu cunosc ce-i uitarea. Prin ce sunt ei mari? De sigur că prin operele lor: în ele își arată adâncimea minții lor, puterea voinței, simțemintele ce le stăpânește sufletul. Ar putea să strige toată lumea: veniți și vedeți cum scoate omul acesta o apă nemai pomenit de limpede și rece din fântâna aceasta! Poate fi fântâna cât de afundă, poate fi cumpăna și găleata, dacă fântâna va fi seacă, omul cel slăvit de alții nu va putea scoate o lingură de apă. Dar dacă fântâna e plină el va trebui să scoată mereu apa cea cristalină, și va și scoate chiar dacă nu-i va cere nime, chiar dacă nu ar vedea nime. Va scoate apa și va pune-o în vase de bronz, de argint și de aur, temându-se să nu se umple fântâna și să se reverse pe jos apa cea prețioasă.

Nu, iubite prietene, omul mare nu bate doba, și din motivul că prețioasele din inima sa nu le-ar putea scoate și cișela în larmă. Ori cât ar fi de mare, are lipsă de liniște, de tăcere, pentru că se poate asculta pe sine însuși, să poată pricepe glasurile ce se ridică din inima lui.

În lărmălițul faimei vestite cu trâmbița, el nu poate face aceasta.

De obicei omul mare nici nu iubeste șgomotul și parada. Ei trăesc tăcuți și retrași, uitarea pentru ei n'ar fi moartea nici odată. Ei mor când apa vie din ei seacă, dar trăesc vecinie prin băutura ce-o păstrează omenimea dela ei în vase scumpe.

Ei nu au obiceiul mulțimii, să zicem chiar al oamenilor de-un oarecare talent, de-ași trâmbița prin alții faptele, operele. O singură trâmbiță au ei: opera lor. Prin ea vorbesc, prin ea ajung cunoscuți și slăviți, dacă nu azi, mâine.

Deci, nu te asemeni, dragă prietene, cu oamenii mari: ori, dacă te asemeni, urmează pilda lor: trăește din tine însuși, ceea ce faci fă din plenitudinea simțemintelor, muncește pentru înșasi frumsetea muncii, și nu pentru laudele altora. Ucidă prea marea vanitate din tine, căci ea și numai ea te descurajază, nesatisfacerea ei îți umple sufletul cu nemulțămire.

Trăești uitat de toți! Dar, te gândește, cine ești tu ca să nu fi uitat? Ce fapte mari ai făcut ca să-ți pară că uitarea în care trăești e o nerecunoștință? Ți-ai împlinit datoria? Dar aceasta nu e un merit. Fiecare om trebuie să muncească în marginea puterilor și calităților sale, nu pentru că să fie slăvit, ci pentru că să fie împăcat cu sine însuși. Ai făcut ceva mai mult, ai trecut cu ceva marginile datorințelor tale? Ai desvoltat o activitate extraoficioasă? De bună seamă ai făcut aceasta pentru că ai avut puterea

blemelor balcanice la ordinea zilei, scrie următoarele:

Din fericirea Europei, s'a ivit pe malurile Dunării o stea aducătoare de cumpătare și de liniște.

Un rege vrednic de venerațiune, încărcat cu onoruri și cu ani, a vrut să-și încheie cariera strălucită de monarh, luând inițiativa unei opere binecuvântate: pacea balcanică. Acest rege este Carol al României.

Autorul urmează scoțând la iveală meritele suveranului român și ale sfetnicilor lui întru chezușuirea păcii printre sbuciumatele neamuri din Balcani.

Ministrul de instrucție și învățătorii confesionali. Ministrul de instrucție a dat ieri o ordonanță la adresa tuturor autorităților școlare confesionale, aranjând din nou lefurile și așa-zisele competențe învățătoresci. Încă articolul de lege XXVII dela 1907 de autorităților noastre dreptul să urce lefa învățătorilor, fără primejduirea ajutoarelor și întregirilor dela stat, în proporția lefurilor ce dă statul învățătorilor săi. De aici înainte lefa învățătorilor în anii de serviciu 7, 11—12, 15—17, 19—21, 23—25 și 27—29, poate fi urcată ulterior cu 200 coroane, fără ca învățătorii să piardă ajutorul de stat. În anii de serviciu 31—33 și 35—37 pot primi 300 cor. urcare ulterioară de salariu.

Învățătoarele, în anii de serviciu 9, 13—14, 17—19, 21—23, 25—27 și 29—31 pot primi 200 cor. urcare ulterioară de salariu, iar în anii de serviciu 33—35 și 37—39 — 300 cor.. În ordonanță se mai spune că autoritățile școlare pot da învățătorilor și învățătoarelor ajutoare familiare și bani de chirie, dar numai în marginile în cari primesc asemenea ajutoare și bani de chirie învățătorii de stat. Când ajutoarele date de autoritățile noastre ar întrece ajutoarele date sub titlurile arătate învățătorilor de stat, învățătorii noștri își primejduiesc ajutorul de stat în mod proporțional, așa ca ei să nu poată primi mai mult decât învățătorii dela școalele statului.

Presa vieneză și tratatul bulgaro-sârb. Intreagă presa vieneză discută tratatul sârbo-bulgar și însuș bulgarofilul „Neues Wiener Tagblatt” constată că acest tratat era îndreptat *contra Austro-Ungariei și României.*

„Neue Freie Presse” reamintește, că în aceeași lună în care s'a încheiat tratatul bulgaro-sârb, con-

tra Austro-Ungariei și României, regele Ferdinand a fost musafirul monarhului Francisc Iosif. Oare comunicat-a regele Ferdinand amfizionului său ce-i pregătește statul major bulgar?

Iar într'alt număr același ziar scrie:

„Această alianță a fost o adevărată *conjurăție contra păcii europene*; și nu era nici operă menită să îmbunătățească soarta conaționalilor de sub jugul turcesc, ci o *lovitură de pumnal — pusă la cale în Rusia* — și îndreptată pe furis contra puterilor interesate în Balcani. Conjurăția era îndreptată în primul rând *contra monarhiei austro-ungare și contra României.* Un articol al convenției spune, că în cazul *când România va ataca Bulgaria, Sârbii vor trimite 100 mii de oameni la Dunăre.*

Astfel România și Austro-Ungaria au fost considerate ca principalii adversari alături de Turcia contra căroră era îndreptată alianța balcanică.

Textul convenției îți face impresia că eliberarea conaționalilor era numai un pretext și *bomba — al cărei fiit era în mâinile Rusiei — trebuia aruncată contra României și Austro-Ungariei.* Prin această alianță Rusia și-a asigurat concursul armatelor balcanice și a fost numai o *întâmplare că aceste armate s'au întors contra Turciei și nu contra monarhiei și României.*

Ziarul întreabă *când a allat monarhia austro-ungară despre acest complot și cum se face că primind știne despre el, a pierdut totuși prietenia României care era atât de amenințată ca și Austro-Ungaria?* Acum România e prietena și aliata Serbiei care voia să-i declare război și a abandonat monarhia. Acest rezultat al diplomației austro-ungare trebuie să stârnească adevărată mirare.

„Die Zeit” polemizează cu oficioasele Ballplatzului spunând că aceste în loc să constate ce prieten nesigur e Bulgaria, vorbesc despre meritele contelui Berchtold în spargerea alianței balcanice.

Alianța balcanică a fost sfărmată de România, iar în vreme ce Berchtold dorea sfărmaarea alianței și distrugerea Serbiei, România doria tocmai înfrângerea rivalului ei Bulgaria și întărirea Serbiei și Greciei. În consecință *s'a împlinit dorința României și nu a lui Berchtold.*

„Neues Wiener Journal” publică un articol *extrem de violent contra regelui Ferdinand și se miră cum acest trădător mai îndrăznește să se arate pe străzile Vienei. Prezența lui în Viena înseamnă o insultă adusă Austriei pe care vienezii nu ar trebui să o tolereze. Pentru acest dușman extrem de perid Austro-Ungaria a pierdut prietenia României și s'a compromis pentru totdeauna cerind revizuirea.*

Ziarul recomandă lui Ferdinand în numele vienezilor, să *părăsească cât mai curând capitala Austriei.*

„Arbeiter Zeitung” publică un prim articol în care vorbește despre nesiguranța prieteniei regelui Ferdinand. Scuza copilărească a regelui, că responsabilitatea tratatului dușmănos cade în sar-

cina guvernelor rusofile nu are nici o valoare, deoarece pe atunci faimosul Danef nu ajunsese în fruntea guvernului.

De altfel, cine ar putea crede că un astfel de tratat s'ar putea încheia fără aprobarea regelui, care pe atunci deținea încă întreagă puterea.

Austria nu s'a dușmănit niciodată cu Bulgaria, nu a amenințat-o, nu i-a pus piedeci în cale și totuși nobilul rege al Bulgariei încheie un tratat prin care se obligă să trimită întreaga sa armată contra monarhiei.

Acesta e prietenul nostru, — spune ziarul — speranța noastră, exponentul politicii noastre antisârbești și antirussești în Balcani.

Contele Berchtold și — destălnuirile ziarului „Matin”.

Viena, 28 Noembrie.

Desvălirile ziarului francez „Matin” despre *acordul secret și convenția militară* încheiată între *Bulgaria și Serbia* în preajma izbucnirii războiului balcanic, au căzut ca o bombă în mijlocul sesiunii delegaționale. Înțelegerea dintre aceste două state arată lămurit prin ce pericole a trecut monarhia în cursul anului din urmă, cât de aproape o amenința războiul și ce comploturi s'au urzit nu numai împotriva Austro-Ungariei, ci și împotriva României. Acordul secret bulgaro-sârb i-a venit foarte supărător ministerului de externe și publicarea senzațională înțelegerii, chiar în acest timp, a fost o surpriză din cele mai neplăcute. De sine înțeles, că se fac încercări pentru a disimula efectul, ba funcționarii mai credincioși ai biroului de presă lansează în mod „discret” știrea că „Matin” ar fi dat în publicitate acordul secret sârbo-bulgar la intervenția guvernului vienez. Astfel de știri însă se pot controla numai foarte greu. Dar totuși, pot să fie unele indicii cari să ne ușureze problema.

În cazul de față aceste indicii sunt chiar îndeajuns de învederate. Chestiunea e: *A avut ministerul de externe cunoștință despre existența și despre dispozițiile acordului secret sârbo-bulgar?* Azi ministerul voințe să trezească impresia că, da, ministerul de externe a avut cunoștință și că prin crearea statului albanez independent ar fi reușit să ză-

s'o faci. Puterea aceasta a fost în tine, este în tine, și nu ți-ai dat-o tu. Datorința ta nu e limitată de slujba ce o porți, ci de marginile puterilor tale. Fiecare trebuie să muncească nu atât cât i se cere, ci cât poate.

Și, munca asta se poate face foarte bine în uitare. E de ajuns să te ști tu, să te vezi tu, să te aprobi pe tine însuși, ca să ai destulă putere de muncă. Dacă tu ești convins că ceea ce faci e bine, trebuie să mergi neînfrânt înainte, pentru că altfel te-ai nemeroci pe tine însuși și ai ascunde talentul ce ți s'a dat, lăsându-l să ruginească. Apoi, încă ceva: niciodată aprobarea publicului și lauda lui nu va putea suplini aprobarea și lauda ce ți-o dai tu însuși. Dacă o ai pe aceasta din urmă poți fi mulțumit: nu treci zadarnic prin viață și urma ta se va cunoaște. Binele cel mai mic ce-l faci, nu pieri, el e ca și adevărul: vecinic.

În urma urmelor ce e uitarea aceea de care te plângi? Când pieri interesul altora față de noi? Când suntem morți pentru lume? Dar, Doamne sfinte, nu trăiesc oare toți oamenii din lume într'o astfel de uitare? La aparență nu, dar într'adevăr, da. Pentru că, într'adevăr, fiecare om se interesează în rândul cel dintâi de el însuși. Fiecare om e lumea, e viața întregă, pentru sine. Și, în adâncurile lui, fiecare simte că nu i-ar păsa să se prăpădească lumea întreagă, numai el să rămâie. Piere oare un popor când îi moare un erou național? Se stinge o clasă

socială când cel mai tipic reprezentant al ei se stinge? Mor cel puțin zece oameni dintr'un popor când a închis ochii un mare poet, eșit din sânul aceluia popor? Vecinul meu își va pierde mintea dacă arde casa mea? Rudeniile vor muri de supărare dacă-mi bate ghița sămănăturile mele? Câte soții rămân să-l jelească o vieață întreagă pe soțul dispărut?

Privind în adâncul lucrurilor trebuie să vedem că toți formăm o lume a parte, că toți suntem ființe singuratic, solitare, toți trăim în uitare. Vezi bine, aparențele vieții ne înșeală. Un rege crede că toți supușii lui îl au în gând ziua noaptea, — de fapt însă acești supuși își văd fiecare de viața lor și pe rege-l pomenesc doar când e vorba de noui contribuții. Se fac parade anume cu scopul ca regele să fie mai des pomenit. Dar totuși e înzadar: în adâncul ființii sale fiecare supus numai de sine se ocupă.

Slăvim sau pomenim pe alții numai într'u cât ne facem nouă un bine cu asta, ori incunjurăm o primejdie pentru noi.

Asta e adevărata uitare în care trăim cu toții, dela cel mai mic până la cel mai mare. E adevărată, dar nu ne putem plânge de ea, fiindcă e în firea noastră.

Vezi bine, tu nu te gândești la uitarea asta. Pentru tine uitarea e sinonimă cu lipsa faimei. Sau, mai bine, uitarea ce te neliniștește pe tine e nesatisfacerea vanității tale.

...Și cu atât e mai de plâns descurajarea ta, cu atât e mai rușinoasă. Pentru aceea spuneam la început că nu vieața ci mai vartos sufletul tău e de vină dacă ți-e greu să trăiești. Din sufletul acela mușcă prea adânc și prea des, vanitatea. Dacă vrei să fi viu, trebuie să alungi nesmintit din preajma ta aceasta pasere răpitoare, care te sfășie și cu ghiarale și cu pliscul său încovoiat.

În societatea ei, nu vei fi mulțumit ori în ce condiții de vieață te-ai afla. Dacă numele tău ar fi pomenit ades cu laude, dacă superiorii tăi te-ar întimpina cu cea mai mare bunăvoință, — nu-ți va fi destul niciodată. Dacă te lași răpit de această slăbiciune, — vecinic te vei simți singur și părăsit, uitat de toată lumea, pentru că vanitatea cu nimic nu se satură.

Deci nu te plânge că ești uitat de alții, ci teme-te ca nu cumva să-ți uiți tu de tine însuși. Până ești cu tine nu ești singur: dacă-ți vei uita de tine însuși, de datorințele tale, de murea ta în cadrele puterilor tale, atunci nu-ți va folosi nimic lauda și pomenirea altora. Atunci nu te va mai apăsa uitarea ci ceva cu mult mai înfiorător: conștiința nefericirii tale.

dărnicească complotul îndreptat împotriva monarhiei și României. Două momente vorbesc însă împotriva lăudăroșiei celor din cabinetul de externe și dau să înțelegem că domeniile lor nici n'au bănuț adevăratele tendințe și peicole ale alianței balcanice. Dacă atitudinea contelui Berchtold în cursul crizei războinice era întemiată pe cunoștința acordului sârbo-bulgar, ținut în secret până acum, de ce nu s'a făcut despre acest acord nici cea mai mică amintire în expozeu, și pentru ce se făurește din acest acord abia acum un argument pentru politica ministerului de externe? El a fost doar atacat în ambele subcomisii de externe și de ce n'a încercat el să-și fortifice situația prin desvălire din „Matin”? Dar ceiace dovedește și mai eclatant, că ministerul de externe n'a avut cunoștința despre înțelegerea secretă sârbo-bulgară, e împrejurarea, că *bruscarea României și curtarea Bulgariei ar fi fost de-adreptul o nebunie, dacă în Viena s'ar fi știut, că Bulgaria era gata să-i declare război Austro-Ungariei și tot așa și României. Atitudinea ministerului nostru de externe a fost prin urmare în tot cazul grav inconsecventă.*

Nemulțumirea față de politica contelui Berchtold s'a arătat de altcum foarte clar în subcomisia de externe a delegațiunii austriace. Subcomisia numără, cu președinte cu tot, 24 membri.

Fondul de dispoziție al ministerului de externe a fost primit cu 12 voturi contra 6, 5 membri au absentat, iar președintele s'a abținut dela vot. Dintre cei 12 cari au votat încredere ministrului Berchtold sunt 7 membrii ai camerei magnaților, iar ceilalți 5 ai camerei deputaților. Rezultatul votării a dovedit clar dispoziția poporațiunii Austriei. A.

Gamera.

Sedința de ieri și de azi a camerei.

Arad, 29 Noembrie.

Sedința de ieri a camerei a dovedit și mai mult cum prin noul regulament al camerei i se poate pune ori cărei minorități cătușe și scălușe în gură, îndată ce atitudinea ei ar deveni neplăcută guvernului. Ieri majoritatea camerei a pedepsit pe motiv de renitență pe încă trei deputați pentru că au îndrăznit să-și exprime neaprobarea lor prin întreruperi. La propunerea comisiei de imunitate deputatul Ștefan Zsilinsky e exclus dela 20 ședințe succesive, deputatul Moritz Palugyai dela 15 ședințe, iar Aladár Székely va trebui să-și ceară scuzele dela cameră.

Tot în ședința de ieri s'au ales membrii în juriul de incompatibilitate pentru cazurile deputaților Roland Hegedüs și Samuil Mandy. Au fost aleși în acest juriu și contele Apponyi, Iuliu Sághy și Wilhelm Vázsonyi, cari însă nefiind de față vor avea să-și motiveze absentarea în fața comisiei de incompatibilitate, căci în caz contrar vor fi pedepsiți cu câte 1600 cooane.

Unicul orator la dezbaterile reformei presei a fost deputatul disident Dr. Ernest Brody, ținând o vorbire în spirit democrat. Sedința s'a terminat la orele 2 după amiază.

În ședința de azi după cum ni se anunță din Budapesta a vorbit la proiectul despre reforma presei deputatul din partidul popular Carol Huszár, atacând violent guvernul pe chestia panamalelor.

Sedința camerei magnaților.

Ni se telegrafiază din Budapesta: Azi după amiază la orele 4, camera magnaților a ținut ședință, având la ordinea zilei **reforma curții cu jurați**, care a fost votată.

Mesajul de tron al regelui Carol.

Arad, 29 Noembrie.

Sesiunea parlamentului român a fost deschisă ieri prin următorul mesaj de tron: La deschiderea parlamentului în 1877 am spus reprezentanților de atunci ai națiunii: Instinctul de menținere ne impune problema, de a grăbi într'acolo unde ne așteaptă primejdia. Și în fruntea tinerei noastre armate am trecut eu Dunărea. Feliul cum armata română și-a îndeplinit datoria pe câmpul de luptă, a fost recunoscut în țară și de inșiși dușmanii noștri. Soldații noștri n'au mințit singele care aleargă în vinele lor. Azi, după 36 ani, simțesc pentru a doua oară adâncea mulțămire morală, de a putea deschide sesiunea parlamentară **cu aceleași cuvinte de laudă și de mulțămire pentru armată.** (Aplauze nesfârșite.) Dacă soldații de data asta nu putură să-și dovedească vitejia în luptă sângeroasă, au putut da totuși probă de voință, de destoinicie, de spirit și disciplină care i-a făcut capabili să corespundă cu cea mai mare rapiditate și statornicie tuturor pretențiilor ce le oferea situația. Armata bine pregătită și bogat echipată grație prevederii guvernului meu și sprijinului luminat al d-voastre a fost pusă în acțiune într'un moment favorabil și de nou a trecut Dunărea, dându-ne prin aceasta puterea de-a impune Balcanului pacea atât de mult dorită de întreagă Europa și de-a ne asigura granițele dincolo de Dobrogea prin întinderea spre vest a acesteia până la Turtucaia și spre sud până la Ecrene.

Anexarea noilor teritorii executată conform păcii din București dela 28 Iulie, în senzul constituției va fi în curând depusă la cameră spre aprobare. În urma atitudinii politice a guvernului meu în decursul crizei balcanice, relațiile internaționale ale României au fost și sunt cele mai bune. Pe deoparte marilor puteri li s'a dat prilejul să prețuiască sprijinul nostru în toate străduințele lor pentru pace, pe de altă parte pacea dela București a pecetluit relațiile extraordinar de strânse dintre România și statele de peste Dunăre. (Aplauze.) Protocolul cu legile despre anexarea noilor teritorii precum și numeroase acte și rapoarte premergătoare, cari vi se vor aduce special la cunoștință, vor prezenta amănunțit întreg cursul politicii externe a guvernului. Noi suntem îndreptățiți să veghem neconținut ca pacea să nu fie tulburată. Noi am avut prin urmare un deosebit interes ca pacea să fie restabilă și între cei ce purtau încă război. Noi am lucrat cu zel în direcția aceasta și străduințele noastre n'au rămas fără rezultat. (Aplauze nesfârșite.)

Noi putem acum să privim cu mai mare încredere în viitor și ne vom concentra toate puterile, ca ceace am luat să păstrăm și să întărim. Noi n'am ajuns însă la acest rezultat fără jertfe dureroase.

Flagelul dureros care pare a fi legat de ori ce război a făcut pustiiri și în armata noastră și a pătruns și în țară. Grație măsurilor indicate de știință și de experiență a putut fi izolat pe lângă toate dificultățile cuibul contagiunii și epidemia a fost înăbușită. Statul și ajutorul privat au purtat și vor purta și în viitor grije de familiile victimelor.

Cu toate cheltuielile mari ale mobilizării, situația financiară excelentă a statului ne permite

să corespundem necesităților economice și înainte de toate să completăm parcul de vagoane al căilor ferate, asemenea să împlinim pretențiunile armatei în timpul mobilizării și a demobilizării și suntem în situația de-a satisface și mai bine necesitățile comerțului. (Aplauze).

Mesajul anunță legi cari sunt în legătură cu situația recentelor evenimente și în special proiecte de legi privitoare la noile teritorii anexate.

Regele căruia la sosire și la plecare i s'au făcut manifestații entuziaste din partea parlamentului, a fost obiectul celor mai vii manifestații a publicului imens de pe stradă. La citirea mesajului au fost prezenți și prințul Ferdinand, prințul Carol, prințesa Maria și Elisabeta. Pe tribună se aflau și contele Czernin și ambasadorul rus Schebeko.

Situația în Balcani.

— România e din nou obiectul întregii debateri. —

Arad, 28 Noembrie.

Ziarul vienez „Neues Wiener Tagblatt” publică un prim articol asupra **orientării politice românești**, datorit corespondentului său din București în care spune:

„Din diferitele manifestații ale opiniei publice și ale presei se trage concluzia că **relațiile între România și tripla-alianță, în special cu Austria s'au răcit.** Dar tocmai ultimele evenimente balcanice au făcut ca relațiile României cu vechii prieteni să devină mai strânse și să se întărească și de partea românească convingerea oamenilor politici din România, că **numai alături de tripla-alianță** țara se poate desvolta liberă și independentă.

România știe din propria experiență a trecutului și din evenimentele ultimului timp, ce înseamnă **prietenia Rusiei.** România consideră azi ca principal scop al acțiunii sale politice **menținerea păcii din București**, care a stabilit un echilibru corespunzând cât se poate mă-bine intereselor României. Că acest echilibru a fost dăunător Bulgariei, nu se putea altfel căci aceasta urmărea preponderanța în Balcani, ceea ce România a considerat drept un pericol pentru existența ei.

România nu urmărește sdrobirea Bulgariei, dar nici nu putea permite ca Serbia și Grecia să câștige o situație preponderantă în Balcani. De aceea nu se poate vorbi despre o alianță româno-greco-sârbă. Ar fi o prostie de neiertat, dacă România ar renunța la actuala ei libertate de acțiune în schimbul unei alianțe care nu i-ar aduce nici un folos.

Ceea ce e clar însă, este că cu toată această politică de echilibru, România trebuie să aibă în vedere pericolul slav, căci poate veni încă momentul unei alianțe sârbo-bulgare sub egida Rusiei, care va reprezenta o grupare periculoasă pentru România.

Articolul pledează apoi pentru o apropiere româno-bulgară căreia nu-i stau în cale piedeci politice reale, ci numai motive sentimentale, cari nu ar fi greu de invins”.

Sub titlul „**Politica românească**” ziarul francez „L'Homme Libre” scrie următoarele:

„Se anunță că ar fi în studiu un vasit proiect de **alianță balcanică** din care ar face parte **România, Serbia, Grecia și Turcia.** Pe de altă parte unele ziare românești afirmă cu tărie că **România va refuza să se angajeze în asemenea legături**, și că-și va păstra întreaga sa libertate de acțiune atât față de Grecia, cât și față de Bulgaria sau Turcia. În sfârșit pentru a completa incertitudinea și confuziunea, iată că **contele Berchtold declară solemn că România e legată de Austria printr'o prietenie intimă și că România poate să conteze, în ori ce ocazie pe colaborarea și pe simpatia cabinetului din Viena.**

Cum se deosebește în mijlocul atâtor contradic-

NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții reg. și imp.

Magazin de haine pentru bărbați,
:: pentru copii și pentru fetițe ::

ARAD

Ne 639 **MĂRFURI EXCELENTE.**
Dospărțământ special pentru comenzi după măsură.

ții, dezvoltarea reală a politicii românești? Singurul fapt cert este că *angajamente precise leagă România de Austria*. Dar dacă România pare, în unele momente, că se apropie de Serbia sau de Grecia cine ar putea spune că e efectul unei slăbiri a alianței austro-române sau manifestarea unei sforțări al cărei scop ar fi să aducă Serbia și Grecia în orbita Austriei?

Ceea ce pare mai verosimil e că în România, ca și în celelalte state balcanice, o muncă obscură de coordonare și de înțelegere e pe punctul de a se îndeplini.

Amenințările externe sunt așa de precise încât se resimte în același timp la Atena, la Belgrad, la București și la Constantinopol nevoia unui acord durabil. Asta va duce oare la o alianță balcanică, în care ar intra Bulgaria, și în care însăși Albania ar putea găsi într-o zi refugiu împotriva ambițiilor Italiei și ale Austriei? E taina viitorului; dar pare evident că, *în pregătirea acestui viitor, România e chemată de pe acum să joace un rol hotărâtor*.

Sub titlul „*Turcia și România*”, corespondentul din Constantinopol al ziarului „*Kölnische Zeitung*” publică un articol în care spune:

Călătoria lui Take Ionescu la Constantinopol și Atena și intervenția lui în tratativele greco-turcești au dat prilej la diferite combinații politice cari în ce privește Turcia, sunt cu totul lipsite de temei, după cât mă asigură un important bărbat politic turc. La început se spunea că Take Ionescu a înfăptuit o alianță româno-greco-sârbă pentru executarea și, în caz de nevoie, pentru apărarea tratatului din București. Pe urmă s'ar fi interesat la Talaat bey asupra participării Turciei la această alianță îndreptată contra Bulgariei.

Ministrul turc, cu care am vorbit, nu mi-a putut spune, dacă de fapt, între România și Grecia există ceva mai mult decât relații amicale. În simpatii extraordinare între aceste două popoare nu crede.

Take Ionescu a contribuit, ce e drept, foarte mult ca pacea dintre Grecia și Turcia să se încheie atât de repede. S'ar putea afirma că principalul scop al călătoriei lui Take Ionescu la Constantinopol a fost înfăptuirea păcii pentru a împiedeca un război greco-turc și primejdierea păcii din București.

Actualmente menținerea tratatului e unul dintre principalele scopuri ale politicii românești. Inșuș faptul că toate telegramele primite la București despre revizuire, sau se confiscă sau nu se trimite la destinație, dovedeste cu câtă grijă păzește guvernul român această pace. Pentru a grăbi pacea, Take Ionescu a presionat Grecia iar Italia pe Turcia. La întâlnirea cu Take Ionescu, Talaat bey i-a declarat că Turcia nu va ceda în chestiuni principale.

Pentru serviciile sale îi suntem recunoscători — dar nimic mai mult, căci țării sale i-a făcut un serviciu mult mai mare ca nouă. În ce privește o apropiere româno-turcă — despre care s'a vorbit atât de mult zilele din urmă — e probabil că aceasta nu se va face. În primul rând atitudinea României în cel dintâi război ne-a desiluzionat atât de mult, încât va trece mult timp până să ne obișnuim cu gândul că în România mai putem găsi prieteni sinceri. Pe urmă nu ne putem împăca cu intențiile României de a juca un rol hotărâtor în Balcani, după ce atâția ani de-a rândul nici nu voia să treacă drept o putere balcanică. Take Ionescu ar fi fost bucuros să aprobăm pacea din București, dar noi nu avem nici un motiv pentru aceasta.

Ministrul nu crede în durabilitatea păcii din București și e de părere că Macedonia — având Salonicul drept capitală — trebuie făcută independentă, Cavalla va trebui redată Bulgarilor, iar frontierele de nord ale Albaniei trebuie schimbate.

Corespondentul adaogă, că aceste declarații ale ministrului turc corespund intru toate părerilor opiniei publice.

Cronica externă.

Alianță definitivă româno-sârbă. Ziarul bulgar „Dnevnik” din Sofia pretinde a ști că Serbia, spre a garanta cuceririle ei macedonene și a deveni un Piemont sudslav, urmărește ținta de a încheia cu România o alianță defensivă contra Bulgariei, alianță care să prevadă eventual împărțirea Bulgariei, dacă această țară ar vrea să rupă tratatul din București.

Influența italiană în Asia-mică. Sosirea comandantului flotei mediterane italienești, principele Abruzilor, în portul din Asia-mică, Ada-

lia, dă prilej la discutarea chestiei dacă Italia crede acum momentul venit ca să arate în mod precis sfera sa de influență în Asia-mică. Din primirea solemnă a principelui Abruzilor de către populația italiană din Adalia și a autorităților turcești se poate deduce că tratativele turco-italienești în această privință au ajuns deja foarte departe.

Turburările din Mexico. Din New-York se telegrafiază că, acum câtva timp, Japonia a ajuns la o înțelegere amicală cu Mexico, prin care se asigură republicii Mexico sprijinul moral al Japoniei. În cazul izbucnirii unui război între Mexico și Statele-Unite, această obligație morală a Japoniei s'ar preschimba într'un sprijin material. Președintele Mexicului a și comandat o mare cantitate de muniții și puști în Japonia, cari se și află pe drum. Consulul mexican din Washington susține că și Brazilia s'a declarat pe față pentru Mexico. Majoritatea republicanilor din America de sud au desigur, cel puțin pe ascuns, mai multe simpatii pentru Mexico decât pentru președintele Wilson.

Expoziția de copii din Răhău.

Ni se scrie:

Luni, la 14/27 Octomvrie 1913, Reuniunea rom. agricolă sibiană, a organizat a 2-a expoziție de copii în frunțașă comună Răhău (lângă Sebeșul săs.). Numărul mare de 180, al copiilor expuși, cu vârsta dela 1—4 ani, e o dovadă și el a puterii de viață ce rezidă în poporul nostru. Mândria femeii române din Răhău e să aibă cât mai mulți copilași în jurul vetrii: chipeși, vioi, bine hrăniți și bine îngrijiți, apoi hăinițele cum le dă Dumnezeu. Numărul copiilor în familiile noastre din Răhău variază între 4—8, dar mulți se mândresc a avea și 10—12 și și mai mulți copilași.

La această expoziție, în afară de toată suflarea din Răhău, parte a luat din Sibiu dl R. Simu, membru în comitetul Reuniunii, totodată președinte al expoziției, secretarul Reuniunii, dl Victor Tordășianu, totodată raportor al juriului expoziției, apoi dna Eugenia Tordășianu, profesoară și fiica sa Miorica și dl Paul Iovescu, funcționar pensionat. Din Sebeșul-săsesc au participat dl Dr. At. Moga, medic, totodată președinte al juriului dl Sergiu Medean, protopop, dl Constantin Băilă agronom și alții.

Oaspeții sibieni, sosiți cu trăsurile, care iau așteptat la gara Călnic, au fost binevenți, în fața pomposului edificiu școlar și cu cuvinte calde, de către părintele Nic. Cărpenișanu, paroh și președinte al comitetului aranjator local al expoziției, căruia i-a răspuns dl Simu, mulțumind pentru primirea deamnă, ce să face Reuniunii. E de însemnat, că tineretul din Răhău a ținut să-și arete dragostea față de secretarul Tordășianu prin un frumos mănunchiu de flori, ce i l-a predat una din copilele părintelui Cărpenișanu.

Publicul, îndată după sosirea oaspeților din Sibiu, s'a întrunit în spațioasa curte a școlii, unde președintele expoziției, dl Simu, după ce ne arată scopurile urmărite de Reuniunea agricolă și rezultatele la care ea, în cursul unui pătrar de veac, a ajuns și după ce ne enumără unele din efectele celor 7 expoziții de copii, aranjate de Reuniune dela 1906 încoace, declară expoziția deschisă. Secretarul Tordășianu pune în vedere, că aproape întreagă sarcina legată de această expoziție va cădea asupra umerilor, altfel vânjoși, ai unicului nostru medic prezent la expoziție, pe umerii dlui Dr. At. Moga din Sebeșul-săsesc, deoarece ceilalți doi medici din cerc, dnii Dr. Elekes, din Sebeșul-săsesc și dl Dr. Sever Bența din Petrifalău, pentru conlucrarea cărora comitetul Reuniunii agricole apelează de cu vreme, și-au scuzat absența și la fine propune ca în locul membrilor absenți din juriu să fie primiți: agronomul C. Băilă, învățătorul G. Ghișoiu și dna (Călnic), comerciantul G. Floca, notarul Maximilian Grecu, v-notarul N. Fulea, învățătorul Sabin Julia, episcopul G. Băscă, economul V. Breazu, proprietarul Laurian Fleșeru, învățătoarea Elisa Crișanu, dna

Emilia Svețu, d-soarele Alexandrina Crișanu, Olimpia Grecu și Veturia Păcurariu.

Juriul constituit a lucrat în 3 grupe, din cari 2 în câte o sală, iar a 3-a în curtea școlii. Pentru mulțimea și îndulcirea copiilor expuși, comitetul Reuniunii sibieni a împărțit între ei coșulețe cu bomboane și smochine.

Terminându-și juriul lucrările anevoioase, s'a stabilit lista copiilor premiați, conform căreia s'au distribuit cor 200 în bani și cu sume dela 2—10 cor., între 30 băieți și 30 băiete, afară de premiul „mențiune onorifică” oferit copilei Aurelia G. Vulcu și băiatului Teodor lui Teodor Vulcu, fiul primarului. La premiile în bani a contribuit Reuniunea agricolă 50 cor., comuna bisericicească Răhău 50 cor., comuna politică Răhău 20 cor., Vorschussvereinul din Sebeșul-săsesc 30 cor. și banca „Agricola” 50 cor. Mult s'a regretat faptul, că după ce „Cassa de păstrare din Săliște”, nu a putut lua asupra-și din cauza prea marelui depărtări, sarcina de a încasa banii, ce s'ar introduce în „Cassetele de crutare (economizare)”, între premiați nu s'au putut împărți cassette de economizare, ci banii s'au dat la mâna părinților copiilor premiați.

Actului împărțirii banilor ia primers discursul instructiv al medicului Dr. Moga, tractând despre igiena copilului, pe care a ilustrat-o cu multe exemple scoase din practica sa de medic. Intr-acea dna Tordășianu a înfășat, cu scutecele și îmbrăcămintea completă, dăruită de Reuniune și în fața mamelor prezente, fetița sărmană Maria P. Sălcu, arătând greșelile ce le fac mamele la înfășat.

Raportorul juriului dl Tordășianu, luând cuvântul, a predat la mâna parohului N. Cărpenișanu suma de cor. 20, cu care Reuniunea agricolă a pus temei la Fondul de ajutorare al femeilor lăhuze, dar sărace din Răhău, indicând asupra căilor și mijloacelor proprii de a înmulți fondul. Ni-a vorbit despre însemnătatea meseriilor, îndemnând la îmbrățișarea lor. Retin faptul, că între poporațiune s'au împărțit 200 broșuri cărțile folositoare din biblioteca Reuniunii și a „Asociațiunii”, apoi o tabelă cu sentințe scurte, întocmite de medicul Dr. Ilie Iancu, despre îngrijirea copiilor mici, tabele, cari să se atârne în casele părinților.

Fotografatul Fischer, adus din Sibiu, a luat în chip o mulțime de grupe, între cari 3 grupe mame cu copiii în brațe, grupa copiilor premiați, 3 grupe cu câte 2 gemeni, grupa junelor și junilor, a bărbaților în floarea vârstei, grupa juriului, a publicului participant etc., din cari câte un exemplar se va trimite spre păstrare Academiei Române din București.

Terminate lucrările, bogate în roade ale zilei, pe la ora 4 d. a. am ajuns la masa bogată, închinată în cinstea sărbătorii, pe care poporațiunea din Răhău va pomeni-o din generație în generație.

„Invingătorul”.

INFORMAȚIUNI

Seacă lacul Zuider.

Arad, 29 Noemvrie.

Dacă ne mai aducem bine aminte lacul Zuider e în Olanda. Un lac ca toate lacurile, ba chiar mai bogat în apă decât altele, fiindcă stă în legătură directă cu marea. Pe vremea Romanilor era de fapt un lac, despărțit prin o fașie de pământ de valurile Mării-nordice. Dar marea ia cu asalt toți termurii și unde poate sdrobi pământul useat, calcă și prăbușește în picioarele cailor ei, a valurilor, totul ce întâlnește. Fașia de pământ, compusă din nisip și pământ volat s'a spălăcit în decursul vremurilor, iar marea a năvălit cu toate apele în lacul de până atunci prefăcându-l în golf. Și golf a rămas până în ziua de astăzi. În mintea Olandezilor era privit ca un simbol al trăinicieii și unul dintre poezii terii jurând dragoste iubitei sale a scris cuvintele: „Atunci când seacă Lacul Zuider, Atunci se poate să te uit”. Poetul a murit de mult, dar seacă și lacul pe care s'a jurat el, așa încât va avea liniște în mormânt, va putea să-și uite pe aceea căreia-i promitea vecinicie.

În mesajul tronului regina Vilhelmina pune în vedere, corpurilor legiuitoare folosul ce l-ar avea țara

prin svântarea teritorului ocupat astăzi de mare. Ţara ar creşte cu $\frac{1}{2}$ din teritorul ţării peste 3 mii de Km pătraţi s'ar adauge la suprafaţa ţării. Iar războiul ce l-ar purta ţara în contra mării, pe lângă că nu năpăstueşte pe nimeni, nici nu costă mai mult decât o inarmare de a noastră. Ideea de a seca acest golf al mării e destul de veche. În 1849 se gândiau Olandezii la secarea lui. De atunci s'a scurs mai bine de $\frac{1}{2}$ secol, şi şi-au uitat de planul acesta măret. În timpul din urmă au început din nou să agite chestiunea şi se credem că de astădată se va şi duce la sfârşit. În felul cum e contemplantă acţiunea pentru svântarea lacului va reclama aproape 32 de ani. S'ar putea sbici mai curând pământul, dar aceasta ar fi în detrimentul salubrităţii publice: S'ar forma mocirle iar o mocirlă ar aduce multe boale pe capul ţării. Şi ca să nu se formeze mocirle, pământul ocupat dela valurile mării va fi plantat şi numai după ce plantaţiunea e destul de puternică se va cere să cucerească pământ nou. Ca lucrările să nu întâmpine greutăţi, se va ridica un zid de apărare la gurile golfului. La acest parapet se vor frânge atacurile valurilor sbicuite de furtună. Şi ca rezistenţa parapetului să fie mai mare va avea în partea de către mare un ajutor, un zid mai mic, care frânge în primul rând talazurile mării infuriate. Leasa aceasta uriaşă turnată din ciment va costa peste 40 milioane de mărci. Ea va fi, fără îndoială cea mai mare operă a ultimelor timpuri, şi va putea sta alături cu canalul Panama, cu deosebirea că aici îşi întind braţele cele 2 oceane, iar în Olanda întinde mâna uscatul şi scoate marea din loc.

Guvernul care a luat în programul său afacerea, e în credinţa că face o afacere rentabilă. Cele 321 milioane câte le va cere marea răscumpărare ea să părăsească uscatul, se vor restitui cu dobândă îndoită, chiar şi dacă va vinde pământul numai cu a treia parte din preţul ce-l are acum lanurile împrejmuitoare. Provincia lacului Zuider va fi străbătută în toate părţile de ramuri de ale mării, de drumuri de apă şi de fer aşa încât comerţul nu va suferi nici un fel de scădere. Economia va câştiga un teren nou; pământul va suferi o reducere de 3 milioane cor. la an, dar acestea nici nu vin în socoteală în faţa câştigului mare ce rezultă din svântarea lacului.

La noi nu putem împiedeca revărsările apelor. Un potop de câteva zile ridică faţa râurilor cari se întind neimpiedecate nimicind tot avutul bieţilor oameni. În ajutorul lor nu vine nimeni; iar olandezul scoate şi marea din locul ei, prin munca stăruitoare, prin valorizarea banilor publici în binele şi fericirea obşteii.

Mersul vremii. Buletinul meteorologic anunţă vânturi, neînsemnată schimbare în temperatură, în unele locuri ploii.

Prognostic telegrafic: vânturi, frig, în unele locuri ploii.

Temperatura la amiazi a fost 8.6 C.

Congresul extraordinar al Ligei Culturale. Măne, Duminică 17 Noiembrie v. a. c. are loc, în Bucureşti, în sala Coloseului Oppler, str. Isvor, congresul extraordinar al Ligei culturale, în chestia evreiască. Vor lua parte la discuţie delegaţi ai tuturor secţiilor Ligei din România, precum şi membrii secţiei Bucureşti.

Prima şedinţă va avea loc dela 9—12 dim., a doua dela 2—5 p. m.

Ziarul cotidian „Cuvântul” din Iaşi de sub direcţiunea dlui Virgil Arion, profesor universitar şi preşedintele Ligei Culturale, vroind să dea cât mai largă atenţiune mişcărilor sociale, politice-naţionale şi culturale din Ardeal, caută corespondenţi prin toate oraşele principale din Transilvania. Toţi dnii colaboratori sunt rugaţi a trimite ofertele dlor redacţiei ziarului: strada Ştefan-cel-Mare 41.

De asemenea se caută corespondenţi în Paris, Berlin, Viena şi Roma.

Căsătorie. Joi a avut loc în Şein cununia religioasă a dlui Gheorghe Dobru din Arad cu dragălaşa dsoară Mărioara Şiclovan din Şein. Felicitări.

Podul peste Dunăre între România şi Serbia. Se ştie că, în consiliul român de miniştri ţinut Joia trecută, s'a hotărât să se activeze studiile în vederea unei joncţiuni, printr'un pod peste Duhăre, între reţeaua de căi ferate române şi reţeaua sârbească. Joncţiunea, după toate probabilităţile, se va face în apropiere de Gruia cu o prelungire a liniei până la Craiova. Consiliul a mai decis ca dnii miniştri de lucrări publice şi de războiu să numească delegaţi cari împreună

cu reprezentanţii statului sârb să facă, la faţa locului studiile pentru alegerea punctului de joncţiune.

Delegaţii aceştia au şi fost desemnaţi, şi comisiunea mixtă este astfel compusă:

Din partea Serbiei: D. Mihail Ilici, inginer, fost ministru al lucrărilor publice. D. Tihomil Giurgievici, inginer din administraţia căilor ferate.

Din partea României: D. G. Panait, inginer inspector general al departamentului. D. Al. Al. Cottescu, directorul general al căilor ferate.

Reprezentanţii ministerului român de război: D. general Văleanu, secretarul general al departamentului. D. colonel Cristescu, subşeful marelui stat-major al armatei. D. colonel Referendaru, dela marea stat-major.

Cursul de instruire şi repetiţie, pentru ofiţerii în rezervă şi pentru aspiranţii cari şi-au început activitatea în iarna anului 1913, a dat rezultate foarte bune, arătându-se din toate părţile cel mai mare interes.

În iarna 1913—14 se va activa şi în Oradea-mare, şi va avea loc în fiecare săptămână, odată seara dela orele 6 şi 30 minute până la ora 8, începând la mijlocul lui Decembrie până la sfârşitul lui Februarie.

Ofiţerii în rezervă (aspiranţi) se invită să participe în număr cât mai mare la cursul acesta. Conducătorul cursului poate permite ascultătorilor, dacă vor cere prezentarea în haine civile, uniforma fiind prescrisă numai pentru prima prezentare.

Programul pentru cursul acesta se va afla, în urma concesiunii comandai de corp, în casinoul militar din „Kereskedelmi csarnok”, la cancelariile batalionului II, 37 şi a regimentului 101, în castelul orădan; fiecare poate să se informeze în sus numitele locuri. Acelor domni, cari deja până acum s'au înştiinţat ca ascultători li se va trimite programul.

Propuneri privitoare la schimbarea materialului sau a extinderii programului etc. se pot face din partea ofiţerilor în rezervă (aspiranţi) sau la conducătorul cursului, sau la ofiţerii de instrucţie.

Moartea dnei Elena Mărzescu. Joi noaptea, după o scurtă suferinţă, a încetat din viaţă în Iaşi dna Elena Mărzescu, soţia fostului ministru Gheorghe Mărzescu. Dna Mărzescu era fondatoarea societăţii „Reuniunea femeilor române” din Iaşi şi a luat parte activă la întemeierea şcolii acestei societăţi. În ultimii zece ani, regretata era inspectoare a învăţământului profesional. Cu Elena Mărzescu dispăre una din cele mai frumoase figuri ale femeii moldovene, bună, amabilă şi îndatoritoare cu toată lumea.

Conferinţa dlui Iorga la Ploieşti. Azi, Sâmbătă, la orele 9 seara d. N. Iorga profesor universitar, va ţine o conferinţă în sala teatrului „Cooperativa” din Ploieşti, tratând despre: „In ce mod facem politică austriacă.”

Rezultatul material este destinat pentru mărirea fondului „Ligei culturale.” a Românilor.

Sângeroasă ciocnire între trupele greco-bulgare. Din Salonic se anunţă:

Dezarmarea forţată a Bulgarilor dela frontieră a dat loc la diferite incidente. Astfel s'a dat o ciocnire sângeroasă între un detaşament grecesc condus de căpitanul Mihalakis şi o patrule bulgară, la Karleva, în apropiere de Doiran. Patru Bulgari din Karleva, la cari s'a găsit arme, au fost arestaţi. Tovarăşii lor au cerut ajutorul soldaţilor bulgari. Incingându-se lupta, Grecii au primit ajutoare şi au respins pe Bulgari.

Trei Bulgari şi un caporal grec au fost grav răniţi.

Prinţul Wilhelm de Svedia la poetul Rabindranath Tagore. Prinţul Wilhelm de Svedia descrie într'o carte „Unde străluceşte soarele” apărută zilele acestea la Stockholm întâmplările şi impresiile sale din călătoria ce-a făcut anul trecut în Orient. În aceasta carte e un capitol relativ la acordarea premiului Nobel poetului indian Rabindranath Tagore din interese actuale. Autorul descrie vizita sa în casa poetului după cum urmează: A fost o curată întâmplare, pentru care îi mulţămese unui ţăran din Calcuta, — că noi am cercetat academia de artă a marelui Muzeu imperial din Calcuta şi totodată am cunoscut pe simpatie şi mult talentat director, pe poetul Rabindranath Tagore. Insuş artist, el este întemeietorul şcolii, a cărei des-

voltare şi însemnătate zace în mâinile lui. Cel mai înalt tel al său, e renaşterea vechii picturi indice şi a fost un adevărat deliciu să cercetăm sub conducerea lui bogatele colecţii ale muzeului şi şcolii. Invederat plin de bucurie pentru interesul pe care noi l-am arătat pentru comorile de artă, ne-a invitat, să-i cercetăm colecţia de veche artă indică şi să petrecem o seară în casa lui.

Era întunec, când noi după rătăcirii am ajuns înaintea casei poetului. În coridor stăteau trei oameni îmbrăcaţi în haine lungi, albe şi purtau sandale în picioarele lor goale. Poarta a fost cu grije închisă de nou. O vastă scară ne-a condus la marea, vesela odaie unde găzduitorul nostru ne-a zis bun venit cu o adevărată ospitalitate orientală. Un gros tapet era întins pe podele, peste el o pânză albastru-deschisă şi mai multe perne mari şi mici. În mijloc era aşezat un instrument cu coarde, şi erau împrăştiate câteva cărţi şi suluri de pergament. Mai departe aranjamentul consta din o comodă sofa şi dintr'un şir de câteva mici rafturi de cărţi, cari ascund o bogată bibliotecă de peste 2000 volume. Pe pereţi atârna numeroase tablouri vechi indice, iar pe firide şi pe scândurile dela ferestraă erau aşezate minunate figuri antice de bronz.

Acolo locuiesc patru fraţi ai lui Rabindranath Tagore. Doi dintre ei sunt distinşi artişti, unul e jurist şi unul bibliotecar. Cel de pe urmă n'a fost prezent. Găzduitorii noştri au fost neobosiţi întru a ne arăta colecţiile lor. Fiecare bucată îşi avea povestea ei şi ochii lor ardeau de entuziasm dacă-şi spuneau părerea despre vre-o preţioasă descoperire. Când a venit totuşi vorba de politică, de India prezentului, le străluciau ochii în altă lumină şi spuseră că în ei ura contra Angliei e trează, că un vulcan clocoţitor, în orice moment gata de erupţie. După puţin ne-am servit ceai şi ţigarete şi ne tolanisem jos.

Deodată un cântăreţ luă un instrument şi începu să cânte. Molatic şi melancolic ca o şoaptă din altă lume, curgeau notele vechiului instrument. O neagrăit vrajă se răspânda din simplele melodii. Eu însumi am trăit ceasuri de-o rară plăcere, ceasuri în cari ochii mi se umeziră, ceasuri în cari nu cutezam să respir pentru a nu întrerupe vraja care plutea peste ei.

În amintirea unui învăţător mort în Bulgaria. Martii a avut loc în comuna Martalogi în România (Argeş), inaugurarea monumentului ridicat în curtea şcolii respective din iniţiativa dlui revizor şcolar V. D. Stănculescu, în amintirea învăţătorului Bănică Dobre, fost caporal în reg. Radu-Negru No. 28 decedat în Bulgaria.

Monumentul are o înălţime de 3 m. jum. format din 4 piese, în vârf cu o cruce.

În blocul II-lea, în mijlocul unei coroane de dafin aurită, este aşezată fotografia în portelan, a învăţătorului executată în Bavaria, iar mai jos inscripţia: **Lui Bănică Dobre, învăţător, decedat în campania 1913, din partea colegilor săi argeşeni.**

S'a depus şi o coroană de flori artificiale de stejar. Au luat parte pe lângă sătenii din Martalogi şi Hârseşti un mare număr de învăţători, cari au ţinut să-şi îndeplinească o sfântă datorie către iubitul lor coleg.

REORGANIZAREA BANDELOR BULGARIE. Se anunţă din Atena: Comitetul macedo-bulgar are de gând să-şi reorganizeze bandele din Macedonia. Toţi şefii au fost invitaţi la Sofia pentru a li se da instrucţiunile necesare. Se crede că activitatea bandelor va începe cât mai curând.

Situaţia critică a guvernului francez. „Echo de Paris” află că primul ministru francez Barthou va insista cu ocazia desbaterei asupra împrumutului intern, care a început ieri la cameră, că împrumutul să fie de 1300 de milioane, cu toate că comisia financiară a micşorat această sumă cu 400 de milioane. Se afirmă că guvernul vrea să acopere şi cheltuielile ordinare pentru Maroc prevăzute în bugetul pentru anul 1914. Barthou e hotărât să puie chestia de încredere. Deoarece numeroşi deputaţi sunt împotriva împrumutului de 1300 de milioane, guvernul priveşte cu îngrijorare desbaterile. E posibil ca guvernul să cadă pe această chestiune.

Proiect de tunel sub canalul Mănecei. Se anunţă din Londra: Guvernul a somat ministerele de războiu, finanţe şi admiralitatea să-şi dea părerea dacă face să fie săpat un tunel pe sub canalul Mănecei dela Dower la Calais.

Părerile vor fi supuse oficiului pentru apărarea ţării care îşi va da avizul.

Banditul Morărescu condamnat pe viață, dă foc închisoarei. Citim în zărele din Pitești:

Astăseară, pe la orele 11 și jumătate, fiorosul bandit Ion Pavel Morărescu, care a fost condamnat zilele acestea la muncă silnică pe viață, de către Curtea cu jurați, a dat foc pușcăriei în scop de a produce panică în personalul temniței, după care apoi să se facă nevăzut.

Șeful de post prinzând de veste, a dat alarma înconjurând mai întâiu temnița cu santinele spre a împiedica evadarea deținuților și lăsând ca focul să consume clădirea închisoarei.

Sosind la timp pichetul de incendiu dela regimentul 28 Radu-Negru, s'au luat măsuri pentru dublarea santinelor și pentru localizarea incendiului. În momentul când vă telegrafiez, focul continuă și la fața locului au sosit d-nii prim procuror Florian, Melcescu, adjutantul garnizoanei și poliția.

Sborul aviatorului francez M. Bonnier de-alungul Europei. Un colaborator al ziarului „Dimineața” profitând de prezența îndrăznețului aviator francez Marc Bonnier în București, a cerut și obținut dela aviatorul francez următoarea conșvorbire:

— Am plecat Duminică 3 Octombrie st. v. din Paris și am zburat fără aterizare până la Würzburg (Germania). Aci am coborât și am fost nevoit să-mi întreprub zborul timp de trei zile din cauza cetei puternice ce domina atmosfera. Joi, în sfârșit, am putut pleca din Würzburg și am aterizat abia Platting, la granița Austriei. Vineri m'am oprit la Linz, de unde îmi telegrafiasse direcția aeroclubului local ca să aterizez. Aci am fost primit cu mult entuziasm și n'a lipsit nici obiceiul banchet dat în onoarea mea.

În aceeași zi am plecat la Viena, unde am aterizat seara.

Drumul dela Platting la Linz distanță de 125 km., l'am parcurs într'un interval de 25 minute. *Dela Linz la Viena, distanță de 220 km. am sburat 49 minute ceace însemnează, că am sburat cu viteză de 250 km. pe oră.*

Dar nu partea aceasta este cea mai interesantă din călătoria mea, — ne spune d. Bonnier.

Sâmbăta am plecat din Viena și am ajuns seara la Sarvas (Ungaria), unde am fost timp de patru zile oaspele domnului Deutsch dela Meurth, cunoscutul alsacian, prieten al aviatorilor, presedintele aeroclubului francez și al celui din Ungaria, care a oferit cele mai mari premii pentru zborurile cu dirijabile și aeroplane.

Dela Sarvas am plecat Mercuri spre Budapesta, având ca pasager pe contele ungar Paul Keglevich și după ce am trecut peste lacul Balaton, am aterizat fără accident la Pesta.

Vineri am plecat la Arad, unde de asemenea am aterizat în bune condițiuni și unde vă rog să menționați că Românii mi-au făcut o foarte bună primire.

Aci mă pregăteam pentru a doua zi, când trebuia să stabilesc un record al aviației mondiale prin trecerea peste Carpați cu pasager. Mi se spusese la Arad că drumul îmi va fi foarte greu de executat atât din cauza curenților puternici și mai ales din cauza frigului. M'am aprovizionat deci cu blănuri și cu tot necesarul ca să nu... înghet!

Sâmbăta dimineața am plecat din Arad, însoțit fiind de d. Garnier. Aparatul cu care zbor este un monoplan-tip „Niepport”, cu motorul „Gnome” de 80 hp. și fără nici o încurcătură are greutatea de 400 kgr. În timpul sborului însă, are greutatea de 700 kgr., căci avem cu noi și bagajele și tot soiul de ustensile necesare.

Pentru a fi ferit de curent și frig, am luat mare înălțime, astfel că în momentul trecerii peste Carpați, carl erau completamente acoperiți de zapadă, am avut înălțimea de 3400 metri, după cum mi-a înregistrat altimetru de pe aparat. Spaimea de frig mi-a fost însă zadarnică, întrucât termometrul n'a indicat decât 6 grade sub zero. Drumul dela Arad peste Carpați l'am făcut dealungul văei rjului Cerna și pe la T.-Severin, deasupra Dunărei, am trecut în România. La o depărtare mică de Craiova am fost nevoit să aterizez din cauza cetei. Când am coborât țărânii au venit furioși spre noi

și au încercat să ne lovească chiar, pentru că ne luau drept Nemți.

Am fost însă favorizați de noroc căci o doamnă care vorbea limba franceză și se afla în apropiere, a explicat locuitorilor că suntem francezi și astfel am putut să ne interesăm de situația noastră.

Doamna de care am pomenit, ne-a lămurit că suntem la 5 km. depărtare de Craiova și atunci ne-am pus din nou aparatul în funcțiune pentru ca urmând linia ferată să ajungem în apropiere de acest oraș, unde telegrafasem primarului de sosirea noastră.

Abia însă ne-am înălțat la vre-o 40—50 metri, când niște pocnituri nelămurite începură să se producă și aparatul oscila foarte neregulat.

Ce se întâmplase? În momentul plecării, helicea a atins o montatură de aluminiu care se afla dedesupt și una din laturi a fost complex sfărâmată. Trecând printre niște arbori marginile aripilor au fost și ele atinse și în fine aparatul s'a lăsat pe coadă pe care a rupt-o, cu o mică parte din furdaj.

Am fost nevoiți să ne întrerupem voiajul nostru și ne-am continuat călătoria la Craiova cu trenul, de unde am venit la București. Aci, d. locot.-colonel Mihail, dela școala militară de aviație, m'a îndatorat foarte mult prin bunăvoința ce mi-a arătat-o punându-mi la dispoziție toate mijloacele necesare pentru a-mi putea continua călătoria.

Gratie acestor ajutoare sper că cel mai târziu Vineri să-mi pot aduce aparatul în sbor la București.

— Dela noi unde plecați?

— Deocamdată proiectez să mă duc la Odessa. De aci nu știu încă precis unde mă voi îndrepta. Poate să mă duc la St.-Petersburg.

— Ce primire ați avut pe unde ați trecut?

— În Germania am avut de suportat greutăți desagreabile. Deși am avut acte în regulă și autorizațiunea de a sbura peste Germania, totuși la fiecare aterizare au trebuit să treacă chiar câte 6 ore până să mi se recunoască identitatea.

În schimb în Austria și în Ungaria am fost primit cum nu se poate mai amabil.

— Dar la noi?

— La d-voastră încă n'am sosit oficial. Până acum însă mă bucur pretutindeni de o bună primire și mi se fac toate înlesnirile posibile pentru înlăturarea greutăților în care mă aflu și pentru cari nu pot arăta decât toată recunoștința mea.

x Tot ce lucește, n'are viață lungă! Zi de zi se pun în circulație alte și alte noi purgative expediate în cele mai impoțonate pachete, dar în urma protestelor corpului medical curând dispar în negura uitării. În ciuda acestor purgative apa amară Franz Josef rămâne singura apă naturală probată și excelentă, care apă isvorește din izvoarele „Franz Josef” din Budapesta, capitala patriei noastre și așa cum iese din izvoare se pune în sticle noi, nefolosite, și astfel se pune în circulație. Apa amară naturală „Franz Josef”, care se vinde în oricare farmacie, drogherie și în prăvăliile de ape minerale mai de seamă, este recunoscută de specialiști ca un purgativ, care și pe lângă o întrebuințare mai îndelungată nu-și pierde excelentul efect și astfel e foarte potrivită pentru încetarea incuierii învechite a scaunului. A fost încercată și recunoscută de cel mai excelent purgativ de către învățați și scriitori eminenti, ca: Bannberger, Biermer, Cantani, Gerhardt, Giovanni, Klebs, Kraf-Ebing, Kussmanul, Leube, Leyden, Nussbaum, Porzo, Rokitansky, Scanzoni, Semmola, Senator, Spiegelberg, Zweifel și alți savanți ai științei medicale. Hi 821

x Prima fabrică ungară de stampile, atelier artistic pentru gravuri și turnătorie de metale, fabrică mecanică de mașini, Budapesta VIII Futó-utca 7. Stampili, firme, aliaje de metal și fer. E 1358.

xPrimul depozit românesc de PIANE, PIANINE și ARMONIURI asortat cu instrumente din cele mai

bune fabrici, în nuc mat sau poleit, negru, mahagon, palisandru veritabil, construcție modernă, cu preț mai ieftin ca ori unde. Transportul și pachetarea gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și altei nstituiții culturale primesc favor special. **Armoniuri de școală bune și solid lucrate, 10 ani garanță. Plătire în rate. Timotei Popovici, profesor de muzică, Sibiu (Nagyszeben) Str. Cîsnădiei nr. 7. (Po 890).**

x Nadler és Dr. Schönfeld fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. Prater 9. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. (N 42)

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 29 Noembrie.

Grâu pe Aprilie 1914	cor. 11.72
Secară pe Aprilie 1914	8.74
Ovăs pe Aprilie 1914	7.44
Porumb pe Maiu 1914	6.41

Bibliografie.

Ofițerii Români pe întăriturile orașului Silistra, ajuns iar sub stăpânirea românească după einci veacuri! — este interesantul chip pe care îl aduce în fruntea numărului său mai nou cel din săptămâna de față, revista „Cosinzeana” dela Orăștie. În același număr vederea unui cort al comandantului unui regiment român în Bulgaria și „Cancelaria regimentului” în un alt cort. Sunt vederi într'adevăr vrednice a fi cunoscute de fiecare cărturar român dela noi.

— În numărul din săptămâna trecută a avut chipul minunatei fântâni „Dâmbovița” zidită de armata română la **Toros** în Bulgaria, un adevărat și vrednic Monument al sederii sale acolo. — În ceilalți numeri alte vederi plăcute fiecărui suflet românesc.

Constatăm cu plăcere, că revista „Cosinzeana” e în plin avânt pentru a ne da o revistă ilustrată românească, variată și bine îngrijită, care să poată isgoni cu cinste revistele străine de acest fel, de prin familiile române în cari s'au încuibat.

O veste vrednică de atențiune! Administrația revistei face cunoscut, că acelor familii române, cari nu au încă revista „Cosinzeana”: **li se trimite de acum până la Anul nou cu totul gratuit, — dacă trimit de pe acum taxa de abonament pe cel puțin jumătate de an din anul viitor 1914, adică 6 cor.**

Un favor vrednic de toată luarea aminte îl recomandăm cu căldură.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

I. Căbășanu, Brăila. D. G. C. din Cața e în restanță cu 23 cor. 40 fil. Ziarul l'am și sîstat pe adresa dsale.

A. Grosșianu, Gherliște. Până la finea a. c. aveți de solvit încă cor. 4.80.

Dr. Vasile Covrig, Sighișoara. Numai pe lângă o taxă de 3 cor. vă putem insera multumita publică trimisă.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

„KRISTÁLY”

FABRICĂ DE SPĂLAT CU ABURI

GLUJ (KOLOZSVÁR).

Pachetare gratuită.

La lucrări de peste 10

coroane, expediarea se

face franco. (Ki 1548—52)

Curățire și vopsire chimică de haine în orice culoare.

Călcare lucie de gulere. Comandele din provlntă se execută repede.

**PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCAR
ROMÂN DIN BUCUREȘTI.**

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința d-lor Detentori de Scrisuri Funciare rurale 4% și 5% că plata cuponului de Ianuarie 1914, precum și a Scrisurilor eșite la sorti la tragerea din Octombrie a. c., se va face cu începere dela 2/15 Decembrie 1913, în toate zilele de lucru, dela orele 11—3, afară de Joia și Sâmbăta, zile rezervate numai pentru preschimbarea titlurilor cărora li s'au terminat cupoanele.

DIRECTIUNEA.

ANUNȚ.

Un candidat de avocat

află numai decât aplicare în cancelaria.

Dr. George Gârda
advocat.
Făget (Facsăd.)

Ga 1560)

„**TÂNĂR**” cu titlu universitar, cu venit anual începător de 3600 cor., având și avere de 10.000 cor., — în lipsă de părinți și legături familiare — voește a intra în legătură cu părinții unei domnișoare în vederea căsătoriei. Condițiuni: Domnișoara să fie bună gospodină, cu bun renume, etate 17—22 ani, cunoștințe de muzică și limba germană și dotă minimală de 25 mii cor. Discrețiunea pe cuvântul de onoare. Adresa: „**INTIM**” Lugos, fôposta restante. (In 1584)

AVIZ.

Un avocat în Budapesta cu cancelăria veche și de bun renume caută un companion, care (pe lângă un nume cinstit) dispune de un capital cam de 20—40,000 cor. pentru o întreprindere comună lucrativă. Adresa se află la administrația ziarului. — (Ba 1585—2)

Uleiu de sămânțe de curcubetă (dovleac)

curat pentru mâncări
de post. La — do-
rință trimite muștră.

Lengyel Sándor, Pankota.

Le 1589

Lemne ieftine pentru încălzit,

vânzare și întreprindere pentru tăiatul lemnelor, ARAD, piața Tököly. Clădirea băiei Katalin. Telefon: 811.

Lemne de foc mărunțite, transportate acasă, 2 cor. 80 fil. 1 majă metrică coes de Prusia 5 cor. 40 fil. 1 majă metrică pătrați de cărbuni de nuc de Prusia 5 cor. 20 fil. 1 klgr. cărbuni de lemn 12 fil.

Mașini pentru tăiatul lemnelor poate fi comandată în orice timp prin telefon. Zilnic pâine Dozsa proaspătă, albă 1 klgr. 30 fil., jumătate neagră 1 klgr. 26 fil.

Roagă binevoitorul sprijin al on. public

IVAN și MIHALECZ.

(I. 1490—10)

TELEFON: 811.

■ ■ ■ ■ ■
Fondat în a. 1845. Telefon 162—01.
DREHER IGNACZ és FIA
fabrică de mărfuri Nue de oșel
BUDAPESTA, IV., Kossuth Lajos-u. 14.

Ofertă tofelul de cușite de buzunar, foarfece, briciuri, achizite pentru ras și manikur, tacâmuri pentru poame și pentru miasă, instrumente pentru grădină și articoli de economie. Cereți catalog. (E 500—50)

■ ■ ■ ■ ■
Cel mai mare și mai ieftin magazin de gramofone și plăci pentru gramofone în Ungaria.

Ceasornice, bijuterii, gramofone, plăci.

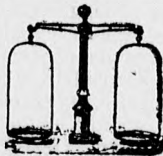
Chiar și pentru plățiri în rate? Ceasornice „Strapa”, dela 5 cor. în sus, inele-litere 80 fil. cor. 1-20, cu pietri 2 cor. Lunar nou recepții de plăci. Mare magazin de articoli pentru sport și lămpes electrice pentru buzunar! Pentru ceasornicele și gramofonele noi se dă garanție pe 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani. Atelier de reparație pentru ceasornice bijuterii, gramofone. Schimb de aur și argint adăbit
Tóth József, Cronometrier artistic. Seghedin (Szeged) Dugonics-tér nr. 11. Numeroase scrisori de recunoștință. Prețurent ilustrat gratis. Permanent noutăți de plăci românești. Atențiune! Caut cântăreți și cântărețe, coruri și țărături românești pentru recepții de plăci. To 1253
Rog să mi-se trimeată oferte!

KJTZJNGER JÓZSEF

fabricant de cumpene chimice și mecanic pentru articoli de precisiune

BUDAPESTA, VI., Nagymező-utca 52.

Execută și liferează cumpene pentru farmaciști, bijuterii, scrisori și pentru pachete, cumpene pentru lucrări de analiză și precisiune, aparate pentru fizică, chimie și de măsurat; brevete și tofelul de lucrări în această branșă.

Execuție cu specialitate.

Prețuri convenabile.

Prețurent franco.

Ki 1172

FACETI O INCERCARE!

„CARNEVAL”

(scutit prin lege).

CEA MAI EXCELENTĂ
SPECIALITATE de GUMĂ IGIENICĂ.

Garanță pentru fiecare bucată.

Prețul unei duzine în pachetare originală 6 cor.

De vânzare în centru, la:

Büchler Gyula

WIEN, VII., Keiserstrasse nrul 109.

Prețurent unguereș gratis (pentru o marcă de 20 fil. se trimite în plic închis). — Revânzătorilor li-se dă provizie mare. (Ke 1548)

BUDAPEST P. SIMONS

Hotel „ZUR STADT PARIS”

Nou renovat!

Nou renovat!

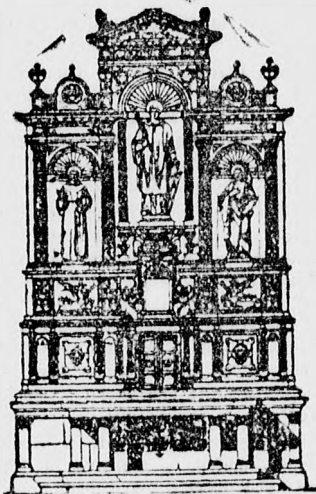
E 1127

Hotel de renume, 100 chilii cu aranjament confortabil dela cor. 3. în sus. Lumină electrică și serviciu (curățirea hainelor). Spre întrebuintare stă la dispoziție telefonul urban 27—56 inclusive baie în hotel. Cafenea elegantă. Restaurant excelent în Parterre. Berărie în »BACHUSKELLER». Prețuri solide. Halta tranvaielelor orașanești cari aduc la toate gările și stațiunile vapoarelor.

STRIZS ISTVÁN

Industria artistică și constructor de altare, atelier artistic pentru aranjamente bisericesti

Isaszeg, Budapest mellet.

Fund. 1894.

Fund. 1894.

Execută în orice stil, altare moderne, iconostasi, peșteri-Lourdes, s. mormânt, fântâni pentru botez și amvoane, statue sfinte, lcoane pentru drumuri, din lemn și teracotă, potire, sacristii, candelabre, felinare și tofelul de lucrări de metal. Haine bisericesti, prapori, broderii artistice-bisericesti de aur și mătasă; renovări de biserică, picturi, reparația și aurirea altarelor, pictarea altarelor și a tofelul de lcoane. Proiecte și desenuri prospecte gratis. Mergerea la fața locului pe cheltuiala proprie. (S 1303)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne

Intreprindere de firez motor

„Hunyadi”

Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanența lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci plumbuiți. 100 klgr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stânjini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tăiatul lemnelor cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințos. — Scanduri întrebuințate, de diferite grosimi, bune, se vând cu prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

La magazinul de lemne

DÓZSA

din Strada Radnai nr. 11

se vinde cu prețuri convenabile toffelul de lemne de foc, măsurate bine.

Telefon nr. 857. (Do 1479) Tel-foan nr. 857.

Minunea industriei!

Marele „krach” din New-York și Londra s'a resimțit și în Europa. În consecință o mare fabrică de argintărie se vede îndemnată să pună în vânzare, pe lângă un neînsemnat câștig, toată marfa ce o are înmagazinată. Subscrișul sunt autorizat să implinesc această încredințare și să expediez următoarele obiecte:

- 6 buc. cuțite de masă, foarte fine, cu prășele veritabile engleze.
- 6 buc. furculițe americane patentate, dintr'o buc.
- 6 buc. linguri pentru mâncare
- 12 buc. lingurițe
- 1 buc. lingură mare pentru zeamă
- 1 buc. măsurător pentru lapte
- 6 buc. tase engleze „Victoria”
- 2 buc. feșnice elegante pentru masă
- 1 buc. strecurător pentru ceai
- 1 buc. presărător fin pentru zahăr.

42 buc. numai cu 15 cor. 50 fil.

Mai de mult aceste 42 obiecte se vindeau cu 80 cor., iar acum se vând pentru un preț minimal. Argintul american brevetat e un metal, dinlăuntru și dinafară, alb, care argint își conservă culoarea timp de 25 de ani, ceea ce garantează. Ca dovadă că nu e o mișelie, restitui banii oricui nu-i va plăcea marfa cumpărată. Folosiți-vă de pușle, ca să vă proceziți o elegantă garnitură de argint, care e un admirabil cadou de nuntă și ocazional, apoi e potrivit oricărui gospodărie. De vân. magazin zăre numai la: **HIRSCHBERG H.** lic. pentru exportul argintărilor americane **WIEN, II., Rembrandts rasse 19. :: Telefon 14597.** Expedierea în provincie cu ramburs sau prin trimiteră anticipativă a banilor.

Praf pentru curățit 20 fileri.

Veritabile numai cu marca ce se vede aci.

Extras din scrisorile de recunoștință.

Baroneasa Edelsheim mi-a recomandat călduros garniturile cumpărate dela dv., de aceea te rog să-mi trimiți și mie două garnituri.

Tisza Ilona născ. Degenfeld, baroneasa Schomburg. Suntem foarte satisfăcuți cu garnitura trimeasă și rugăm încă o garnitură. Superioara Institutului Maria, Budapesta IX., Sorok-ări-ntea nr. 36.

Am primit cele comandate și sunt foarte satisfăcut cu ele. Rog încă o expeditură. Baron Bánffy.

AVIZ.
P. T.
Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că am cumpărat

atelierul de croitorie
a dlui Tury Nagy Lajos, fondat deja acum 34 ani, — pe care de azi începând îl conduc ca proprietatea mea sub firma împrotocolată

„TEODOR CRISTEA”.

Starea mea materială solidă, activitatea îndelungată dezvoltată la primele firme de croitorie din patrie și legătura ce o am cu renumite fabrici de postavuri din străinătate, mă pun în plăcuta poziție de a putea satisface tuturor așteptărilor Prea stimaților mei mușterii. — Rugându-vă, să binevoiți a mă onora cu prețurile D-voastre comande și asigurându-vă, că îmi voi da toată siliința ca să Vă câștig încrederea și mulțămirea, semnez cu deosebită stimă:

Teodor Cristea
Budapesta, IV., Váci-utca nrul 51.

CELE MAI BUNE MOTOARE!

Motoare Diesel originale Körting
Motoare absorbitoare de gaz și de benzină. Garnituri de îmblățit cu benzină și ulei brut, cu vehicule Noutate senzațională! Noutate senzațională!
MOTOARE CU OLEIU BRUT
fără stropire cu apă, — cap de aprins și fără compresor

Gellért Ignác és Társa
birou tehnic.
BUDAPEST, V., strada Koháry nr. 4.
In interesul d-voastră cereți prospect!

Garantje pe mai mulți ani!
Condiții favorabile de plătere!
Ke. 1201

Réthy János
fabrică de cârnați și de cărnuri cu putere electrică
DEVA, PIAȚA PRINCIPALĂ.

Oferă bogatul său magazin de cărnuri afumate: în fiecare sezon se capătă carne proaspătă de vită, vițel, porc și miel, cu cele mai ieftine prețuri de zi. Apoi, șunec murate excelent, limbi de vită, vițel și de porc, peice (kaiserfleisch), coaste afumate, toffelul de mezeluri reci, pregătite în mod foarte gustos, în fabrica proprie. Prețurent, cu provocare la acest ziar, se trimite franco.

PRESE DE VIN
bune și excelente
liferează din fabrica societății industrialelor de fer din **Kecskemét** ca membră a societ. O. K. H. societatea **Ipari és Házipari szövetkezetek Beszerző és Értékesítő Központja**
Budapest, VIII., József-körut 36.
Cereț prețurent.
Go 1304

Hoffmann Sándor, magazin de dantele
A R A D, numai în Andrassy-tér numărul 20. (palatul Fischer Eliz).

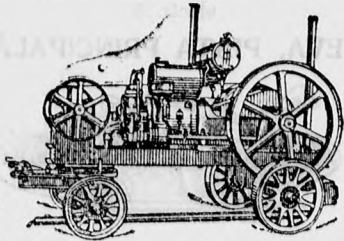
Mare hală de dantele
dantele fine de malin, rüché, broderii, funde, țesături de dantele, gulere de dantele, asortiment foarte bogat, prețuri foarte moderate. Decouri, blane și toffelul de achisite p. cusătoare și p. casă.

!! Rog să priviți vitrenele mele !!

Ciorapi de mătăsa în culoare neagră, și altă culoare.	Mănuși tricot p. femei 1 pereche 50 fileri.
Mănuși groase în orice culoare.	Dantele fine de ață, 1 m. 32 fil.
Au sosit voalurile „TANGO”.	Funde late, 1 m. 48 fil.
Ciorapi de școală calitate excelentă.	Dantele de ocaziune 1 m. 9 fil.

Ho 1386

LANGEN și WOLF, fabrică de
motoare.
BUDAPESTA, VI., Váci-körút 59.

1119

Liferează renumitele motoare „OTTO” originale, locomobile, motoare „DIESEL”, sistem Deutz, motoare, motoare absorbitoare de gaz, garniture de îmblățit.

Condițiuni excelente. : Cereți prospecte.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GAURITE**, de dănsul inventate și prezente în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea sutată perloară — ca violina — cu zăuri ca figura S și au un ton mai intens, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechi, astfel că un clopot patentat de 387 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechi. —

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sinestătătoare, spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească crema americană, pudra americană și săpunul american, care depărtează de pe față și de pe mâni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum.

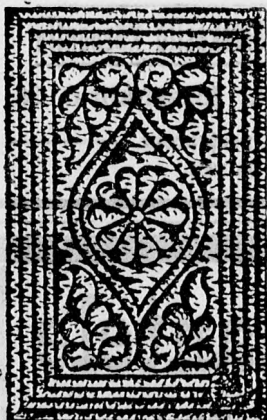
== Se capătă la: ==

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. Prețul pudrei americane 1.50 cor. Prețul săpunului american 1 cor. În contra durerii de dinți mai bune sunt picăturile americane. Prețul 1 cor.

(Go 1574)

STERN S. FABRICA DE PLAPOME ȘI ALBITURI PENTRU PATURI
CLUJ (KOLOZSVÁR), strada Szentegyház-u. nrul 7

Atrage atențiunea on. public din loc și din provincă asupra

fabricel de plapome și albituri p. paturi aranjată cu excelente puteri de muncă.

Execută plapome, matrațe, tofelul de albituri pentru paturi, din material excelent, în mod prompt și cu prețuri convenabile.

Primește spre transformare plapome și albituri vechi p. paturi.

Se 1219

OLIVIU PASCU

inginer diplomat

Orăștie--Szászváros

Strada Beriiului numărul 8.

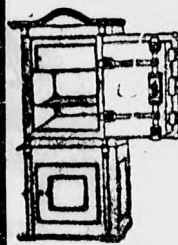
Îndreptînd orice lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și preliminare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări, edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane și poduri de betonarmat, șoșele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere firmei care cu plăcere le va sta la dispoziție!

(Pa 1061—62)

Cassă pentru bani și documente

sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate soiurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și indoite, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru părghia hoților. Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru matricule mici și mari. Prețuri moderate Pentru biserică, comune și societăți etc. după învoire și în rate.

GUSTAV MOESS, SIBIIU,
Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.
Casse panțerate numai la comandă.

Apaducte

Încălzire centrală cu apă și aburi, ventilatoare, aranjamente pentru ferbătoare cu aburi și spălător cu aburi, pompe, closete

Knuth Károly

Inginer și fabricant, liferantul de curte al Al. Sale ces. și reg. arhiduc. Josif

Budapest, VII. Garay-u. 6—10 sz.

(E 691—20)

Noutăți de ghete de toamnă.

Ghete de prima calitate, cu marca Salamander, pentru domni și doamne

Coroane 16.50 și 20.50.

Magazin special WEINBERGER JANOS

Ve 347—156 magazin de ghete

ARAD

TIMIȘOARA

bulev. Andrassy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

Vrei să câștigi

UN MILION?...

Atunci nu întârzia a participa la tragerea din

27 Decembrie

a lozurilor cu premie convertite dela Banca Hipotecară Ungară, cu care ocaziune iasă la sorți cel mai mare câștig din lume

DE **1,000.000** COR.

Vindem de prezent un loz cu premie convertit dela Banca Hipotecară Ungară cu 6 trageri la an

pe 36 rate lunare à 6.60 cor.

Vindem apoi un loz cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie cu 3 trageri anual

pe 36 rate lunare à 4.50 cor.

Vindem în fine o păreche din lozurile mai sus numite cu 9 trageri la an

pe 36 rate lunare à 11 cor.

Cine ne trimite primele 3 rate deodată, aceluia îi cvităm excepțional rata a 4-a gratuit.

Nici un risc! Tot lozul câștigă!

Cele mai bune, mai ieftine și mai favorabile lozuri de pe suprafața pământului, cari au totodată și câștigurile cele mai mari din lume, sunt lozurile indicate mai sus, din care cauză le recomandăm orișicui cu toată căldura. Sunt fără îndoială de preferit față de lozurile loteriei de classe.

Faceți dar de Crăciun copiilor, prin ceea ce îi puteți îndemna la cruțat.

Explicațiuni mai detaliate (amănunțite) se trimit la cerere orișicui gratis și franco.

Asignați rata primă (eventual primele 3 rate) prin mandat postal dimpreună cu comada la adresa:

Ustredna banka

ueástinny spolok,

BUDAPEST, VIII. József-körút 31a.

U 1590-4)

FUND. IN A. 1836. DISTINS LA NUMEROASE EXPOZIȚII.

(Ho 1882)

Horn Lajos, APATIN (Bácska).

Liferantul armatei regale române. Cea mai veche fabrică de instrumente muzicale în Ungaria.

Oferă renumitele și excelente specialități de instrumente muzicale, după sistemul vienez, și anume: instrumente de aramă, — de lemn, — de suflat, apoi excelente instrumente de lovit și — cu arcuș, precum și părți de ale acestor instrumente

Garantez pentru lucrare bună și conștințioasă, și mai ales pentru sunet curat.

Violini de școală dela 6 cor. în sus, în orice preț. Asortiment foarte bogat în gramofoane. — Condiții favorabile de plăture. — Reparaturi se execută ieftin și cu specialitate. — Prețuri gratis. —

Correspondență în limbile maghiară, germană și sârbă.

DELA UN STOMAC STRICAT

provin nenumărate boale.

Totdeauna să nizuim să avem apetitul și mistuirea în ordine

Balsamul »Universal« a lui Gyarmati e un mijloc miraculos de casă, are aromă plăcută, care luat într-o lingură de cafea e nevătămător sănătății.

Balsamul »Universal« al lui Gyarmati are efect excelent la lipsa de apetit, mirosul rău de gură, răgăială, colică, aprindere de stomac, sgârșiri, boale de intestine și de ficat, etc.

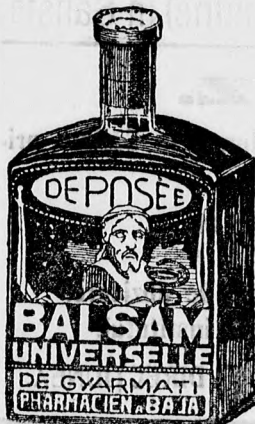
◆◆◆ 1 sticlă de probă 1 coroană. ◆◆◆

◆◆ 12 sticle franco numai 5 coroane. ◆◆

Singurul proprietar: Farmacia orășanească

a lui EMIL GYARMATI în Baja.

numai la proprietar. Ke 1416

In atențiunea concetățenilor!

Marea Hală Centrală ARAD,

bulevardul József-főherczeg ut numărul 1.

Vis-à-vis cu palatul primăriei. (Palatul casei de păstrare „Victoria“)

e cel mai ieftin isvor de cumpărat obiecte de jucărie lucrate artistic articole de porcelan, sticlă și obiecte p. economia de casă, mare asortiment de tăști pentru copii de școală, plăci pentru gramophon cu cântece românești permanent în mare asortiment.

He 1859

BALSAMUL FARMACISTULUI A. THIERRY

Are efect neîntrecut la boala de plămâni și de piept, moderează catarul, încetează tusea împreună cu dureri, încetează aprinderea de gât, răgușala și boala de gât, precum și febrilitatea, durerile de stomac și colici. Vindecă hemoroidii și boala genitală, curățește rînchiu, destăpă potta de mâncare și promovează mistuirea. Mijloc excelent contra durerilor de dinți, a dintelor gaunosi, contra mirosului greu de gură, precum și contra tuturor boalelor de gură și dinți, răgușelii, încetează mirosul greu provenit din gură sau stomac. Mijloc excelent contra limbitei la, vindecă orice rană, locuri de rani, orbalul, besicele provenite din terbin (celi buboale, urciolul). Are efect excelent contra durerilor de urechi.

Allein echter Balsam
aus der Schenkung des Apothekers des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

VERITABILA ALIFIE-CENTIFOLIA A LUI A THIERRY împiedică și încetează înveninarea sângelui orice operație dureroasă adeseori devine de prisos. Folositoare femeilor lăuze contra durerilor de țate, — opririi lăptelui și întăririi țitelor. Are efect sigur și excelent contra orbalului, picioarelor rănite, rănilor, umflării membrilor, — durerilor nervoase în oase, buboalelor, — sdrobilor, împunsăturilor, tăieturilor și contra altor rani. Îndepărtează corpuri străine și anume: sticlă, vase, praft, salitru, spini etc.; efect excelent la concretențe, carbunculul, rac, vermi, putrezire, bășici, rani provenite din arsură, boala îndelungată a imbulzirea sângelui, scurgerea urechilor, precum și la opărirea pielii copilășilor etc. 2 tegle cor. 3-60. Expedarea se face numai cu ramburs sau trimițându-se banii înainte. În Budapesta de vânzare la: farmacia Török József, și în numeroase farmacii.

În cantitate mai mare de vânzare la drogheriele Thalmyer și Seitz, Hochmeister, Uodai și Radanovits Testvérek în Budapesta, ori direct de la A. Thierry, farmacie la Ingerul pă- Ke 971. În Arad de vânzare la farmaciile Földes Kelemen și Stăntul Ștefan a lui Heha Vilmos.

Cassa de păstrare (Reuniune) în Săliște.**AVIZ.**

Cassa de păstrare (Reuniune) în Săliște primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5 $\frac{1}{2}$ %

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

Ca 1556

DIRECȚIUNEA.

Alife „Măgnas” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătă-mător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșătel și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fl. Pudră „Măgnas” (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fl. Săpun „Măgnas” 1 cor. 20 fl.

Cosmetic „Măgnas” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fl.

„Anti-pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fl.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1-50 fl.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fl.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împedecarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fl.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fl.

Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brună de deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului căruant culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra ciumei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fl. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru gălăte încetează perirea gălăților. — Prețul 1 cor.

Hypnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SÁNDOR ZILAH. Vă păziți de imitații!

GEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOGE ȘI BIJUTERII**LOSONCZY LAJOS**

clasa- nica și bijutier.

ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Serviciu prompt.
Mare atelier de reparat.

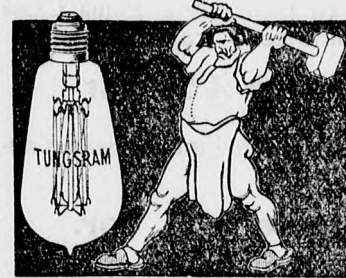
Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

„TUNGSRAM”

Bo 943

lampă de sârmă
cu sârmă învălită.

FOARTE DURABILĂ

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile. Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerie electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, ciucari și prisme de sticlă, totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.